

Het NANSEN Profiel is een thematische tool die zich richt tot praktijkjuristen en advocaten die verzoekers om internationale bescherming bijstaan. NANSEN analyseert hier een specifiek profiel van een persoon die nood heeft aan internationale bescherming en brengt actuele jurisprudentie en landeninformatie samen.

Auteurs: Alice Sinon en Laïs Dahlmann, stagiaire

Redactie: Julie Lejeune en Iene Maveau

NANSEN PROFIEL 2025-2

Beschermingsnood van een Hondurese vrouw slachtoffer van seksueel en gendergerelateerd geweld

NANSEN – Beschermingsnood van een Hondurese vrouw slachtoffer van seksueel en gendergerelateerd geweld

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Individuele omstandigheden van de verzoekster	2
2. Ontvankelijkheid van het volgend verzoek om internationale bescherming	2
3. Kwetsbaarheid en beoordeling van de beschermingsnood	3
3.1. Kwetsbaar profiel.....	3
3.2. Bijzondere procedurele noden	5
3.2.1. <i>Aanpak van gendergerelateerd geweld</i>	6
3.2.2. <i>Moelijkheden om over trauma's te praten</i>	7
3.3. Laattijdigheid van het eerste verzoek.....	11
4. Foltering en SGG: toepassing van de Conventie van Genève	16
4.1. Daden van vervolging	16
4.1.1. <i>SGG als foltering</i>	16
a) Ernstige fysieke en/of psychische pijn of leed	17
b) Doel en intentie.....	18
c) Betrokkenheid van de staat	20
4.1.2. <i>SGG als vervolging in de zin van de Conventie van Genève</i>	21
4.2. Het behoren tot een bepaalde sociale groep in de zin van de Conventie van Genève.....	23
4.3. Toepassing van artikel 48/7 van de wet van 15 december 1980, voortdurende vervolging en verhoogde vrees.....	24
5. Vrees voor vervolging door bendes	29
5.1. Status als teruggekeerd uit het buitenland	30
5.2. Status als onbeschermd vrouw	33
5.3. Status als slachtoffer van seksueel geweld.....	33
6. Gebrek aan bescherming door de Hondurese autoriteiten	34
6.1. Situatie van vrouwen in Honduras en respect voor hun mensenrechten	36
6.2. Bendegeweld in Honduras.....	46
7. Conclusie	50

1. Individuele omstandigheden van de verzoekster

Dit NANSEN Profiel is gebaseerd op een tussenkomst die NANSEN heeft geschreven in 2022 ter ondersteuning van het volgend (tweede) verzoek om internationale bescherming (hierna: VIB) van een Hondurese vrouw. Mevrouw bevond zich sinds 2012 in België en had haar eerste VIB ingediend in 2019. In haar voorgaande verzoek werd door de asielinstanties geoordeeld dat het gendergerelateerd geweld waar zij slachtoffer van is, geen grond is voor het verkrijgen van internationale bescherming in België.

Het volgend VIB van mevrouw werd gestaafd met twee psychologische attesten van 2019 en 2022, een omstandig medisch rapport van 2022 opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van het Istanbul Protocol, alsook met juridische- en landeninformatie over de situatie in Honduras.

Ondertussen werd mevrouw, na het indienen van haar volgend verzoek om internationale bescherming, erkend als vluchteling door het CGVS.

2. Ontvankelijkheid van het volgend verzoek om internationale bescherming

Voor het theoretisch kader rond volgende verzoeken om internationale bescherming en nieuwe elementen verwijst NANSEN naar de [NANSEN Tool: Volgende verzoeken om internationale bescherming](#).

In casu legt mevrouw als nieuwe elementen de tussenkomst van NANSEN neer, samen met een omstandig medisch rapport opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van het Istanbul Protocol (hierna: omstandig medisch rapport) en het recentste attest van haar psychologe, d.d. 2022.

De asielinstanties moeten bij de beoordeling van de nood aan bescherming van mevrouw voldoende belang hechten aan het omstandig medisch rapport dat door een ervaren dokter op basis van het Istanbul Protocol is opgesteld (zie *infra*, punt 3.1), alsmede aan het attest van de psychologe die mevrouw sinds enkele maanden volgt.

Het *Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (hierna: het Istanbul Protocol)¹ is het referentie-instrument dat het internationale rechtskader voorziet voor het onderzoeken van gevallen van foltering of mishandeling.² De door het Protocol voorgeschreven methodologie houdt in dat de arts die het rapport opstelt, zich uitspreekt over de verenigbaarheid van de bij het klinisch onderzoek vastgestelde lichamelijke en psychische letsels met de door de onderzochte persoon aangevoerde feiten van foltering.³ Het Protocol voorziet in een gradatie in de mate van verenigbaarheid tussen de letsels en de aangevoerde feiten van foltering:

“380. (...) (a) “Not consistent with”: the finding could not have been caused by the alleged torture or ill-treatment;

¹ HCDH, *Istanbul Protocol - Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, versie 2022, beschikbaar op: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/2022-06-29/Istanbul-Protocol_Rev2_EN.pdf.

Voor meer informatie over het Istanbul Protocol, zie: NANSEN Note 2020/1, *Medisch-forensische documenten in de asielprocedure*, pp. 6-9, toegevoegd aan deze tussenkomst en beschikbaar op: <https://nansen-refugee.be/nl/2020/06/29/medisch-forensische-documenten-in-de-asielprocedure/>.

² NANSEN note 2023-2 – *L’utilisation des rapports médico-légaux dans la procédure d’asile*, pp. 5-6.

³ Istanbul Protocol, §§ 199, 354, 379-380 & 382-385.

(b) “Consistent with”: the finding could have been caused by the alleged torture or ill-treatment, but it is non-specific and there are many other possible causes;

(c) “Highly consistent with”: the finding could have been caused by the alleged torture or ill-treatment and there are few other possible causes;

(d) “Typical of”: the finding is usually observed with this type of alleged torture or ill-treatment, but there are other possible causes;

(e) “Diagnostic of”: the finding could not have been caused in any way other than that described. (...)”

De elementen opgenomen in de medische documenten neergelegd door mevrouw (zie *infra*, punt 3.1) tonen aan dat haar asielrelaas juridisch niet correct beoordeeld werd door de asielinstanties. In deze zin doen de informatie vervat in dit profiel, evenals de medische documenten afbreuk aan de essentie van de eerdere weigeringsbeslissing genomen door de asielinstanties. Volgens NANSEN moet immers op basis van deze documenten geoordeeld worden dat mevrouw in aanmerking komt voor een erkenning als vluchteling in toepassing van artikel 1,A van het Vluchtelingenverdrag.

3. Kwetsbaarheid en beoordeling van de beschermingsnood

3.1. Kwetsbaar profiel

Mevrouw is slachtoffer van gendergerelateerd geweld dat als foltering kan worden gekwalificeerd (zie *infra*, punt 4.1.1). In het bijzonder is zij slachtoffer van seksueel geweld. Dit werd niet betwist door het CGVS in het kader van haar eerste VIB.

Het geweld dat haar vader gedurende vijf jaar, toen zij nog een kind was, herhaaldelijk heeft gepleegd, heeft ernstige gevolgen gehad voor haar (huidige) geestelijke gezondheid. Het geweld begon in de vorm van seksueel geweld en ging daarna over in psychisch geweld, dat voortduurde totdat mevrouw het land verliet (zie *infra*, punt 4.3).

De medische documenten die mevrouw ter staving van haar volgend VIB heeft neergelegd en haar verklaringen bevestigen haar kwetsbare situatie.

Tijdens haar persoonlijk onderhoud bij het CGVS heeft mevrouw in detail het ondergane geweld beschreven, dat begon toen zij 12 jaar oud was. Ze verklaarde uitdrukkelijk dat zij haar land is ontvlucht om aan haar vader te ontsnappen. Daarbij sprak zij ook over het leed dat zij heeft ervaren, evenals over de intense gevoelens van schaamte en schuld die met het geweld gepaard gingen. Ze gaf aan dat zij zich door het geweld extreem ‘smerig’ voelde. Dit gevoel is in de loop der jaren blijven bestaan en heeft geleid tot gevoelens van woede en een aanhoudende droefheid.

Mevrouw werd in 2019 opgevolgd door een psychologe. In haar attest beschrijft de psychologe een posttraumatische stressstoornis als gevolg van seksueel misbruik. Tijdens de begeleiding stelde zij bij mevrouw diepe droefheid en wantrouwen vast. Daarnaast signaleert zij ook gevoelens van bezorgdheid, een laag zelfbeeld, besluiteloosheid en onzekerheid. Verder geeft de psychologe aan dat mevrouw tijdens haar tienerjaren eetstoornissen en angststoornissen heeft ontwikkeld.

In 2022 begon mevrouw opnieuw met psychologische begeleiding. Haar nieuwe psychologe stelt vast dat ze lijdt aan angst- en depressieve stoornissen en dat ze veel symptomen vertoont die wijzen op een complexe posttraumatische stressstoornis. De psychologe geeft aan dat

haar psychologische kwetsbaarheid verband houdt met het herhaaldelijke seksuele misbruik dat ze tijdens een groot deel van haar kinderjaren heeft meegemaakt. Ze voegt eraan toe dat de ernst van het geweld ook in verband moet worden gebracht met de aard van de daden waarvan zij het slachtoffer is geweest: incestueuze handelingen hebben zeer ernstige psychologische gevolgen die een langdurige psychotherapeutische behandeling vereisen.

De psychologe beschrijft de copingmechanismen die mevrouw heeft ontwikkeld om haar eigen psychische overleving te verzekeren: ontkenning, vermijding en dissociatie. Zij legt uit waarom dit het opstellen van een coherent verhaal des te complexer maakt. Ook benadrukt de psychologe dat sommige pogingen van mevrouw om zich beter te voelen haar situatie juist hebben verslechterd. Zo verwijst zij naar het feit dat de onthulling van het seksueel misbruik aan haar moeder haar nog kwetsbaarder heeft gemaakt, omdat ze zich toen realiseerde dat ze niet kon rekenen op enige vorm van erkenning of bescherming van haar moeder, noch op bescherming voor haar jongere zusjes die mogelijk ook gevaar lopen.

De psychologe benadrukt verder dat, gezien de grote psychische kwetsbaarheid van mevrouw, een terugkeer naar het land van herkomst een ernstige psychische ontwrichting zou kunnen veroorzaken. Een dergelijke terugkeer zou ook elke verdere behandeling in gevaar kunnen brengen: mevrouw heeft namelijk meer dan ooit nood aan continuïteit, veiligheid en stabiliteit.

De arts die mevrouw heeft onderzocht volgens de richtlijnen van het Istanbul Protocol, heeft symptomen die wijzen op PTSD en depressie vastgesteld en concludeert dat de aard en inhoud van de psychologische klachten zeer consistent zijn met de door mevrouw beschreven traumatische ervaringen. Zowel de methodologie die werd gebruikt om tot de diagnose te komen, als de vastgestelde symptomen worden uitvoerig toegelicht in het verslag. De arts voegt daaraan toe dat geconcludeerd kan worden dat er sprake is van een psychische problematiek die zeer waarschijnlijk een invloed uitoefent op het vermogen van mevrouw om een compleet, coherent en consistent asielrelaas weer te geven.

Er dient gewezen te worden op het feit dat het omstandig medisch rapport een grote verenigbaarheid vaststelt tussen de geconstateerde psychologische symptomen en de door mevrouw beschreven mishandelingen. Hieruit volgt een sterk vermoeden dat mevrouw een behandeling heeft ondergaan die in strijd is met het absolute verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen.⁴

Zowel het Comité tegen Foltering van de Verenigde Naties als het EHRM hebben in hun vaste rechtspraak geoordeeld dat asielinstanties die worden geconfronteerd met een medisch document waarin een dergelijk vermoeden wordt vastgesteld, de plicht hebben om elke twijfel over de oorzaak van de door de arts vastgestelde letsels weg te nemen.⁵ Deze leer wordt zowel door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen als door de Raad van State gevolgd in hun rechtspraak.⁶

Daarnaast hebben het VN Comité tegen Foltering en het EHRM in hun rechtspraak over het non-refoulementbeginsel in uitwijzigingszaken het belang van medische documenten benadrukt. Deze uitspraken zijn nuttig bij de beoordeling van de bewijskracht die moet worden

⁴ In dit verband, zie : [NANSEN note 2023-2 – L'utilisation des rapports médico-légaux dans la procédure d'asile](#), pp. 10-12.

⁵ *Ibid.*, pp. 7-9.

⁶ *Ibid.*, pp. 10-11.

toegekend aan het omstandig medisch rapport en aan de andere medische documenten die door mevrouw zijn neergelegd.⁷

3.2. Bijzondere procedurele noden

In het geval van verzoekers om internationale bescherming in kwetsbare situaties⁸, met name slachtoffers van gendergerelateerd geweld dat als foltering kwalificeert, is een aangepast onderzoek naar de beschermingsnood vereist in het kader van de bijzondere procedurele noden. Het opgelopen trauma maakt het bijzonder moeilijk en pijnlijk om het verhaal van geweld te vertellen.

Op grond van artikel 15.3, a, van de Procedurerichtlijn:

*“[...] dienen de lidstaten [...] erop toe te zien dat de persoon die het persoonlijke onderhoud afneemt bekwaam is om rekening te houden met de persoonlijke en algemene omstandigheden die een rol spelen bij het verzoek, met inbegrip van de **culturele achtergrond, gender, seksuele gerichtheid, genderidentiteit of kwetsbaarheid** van de verzoeker”.*

Artikel 4.3 of dezelfde Richtlijn stelt:

“[...] De personen die uit hoofde van deze richtlijn verzoekers een onderhoud afnemen, hebben ook algemene kennis verworven betreffende problemen die de geschiktheid van de verzoeker om een onderhoud te hebben negatief kunnen beïnvloeden, zoals aanwijzingen dat de verzoeker mogelijk in het verleden gefolterd is.”

In het onderhavige geval merkt NANSEN op dat met betrekking tot mevrouw bepaalde bijzondere procedurele noden vastgesteld werden. De steunmaatregelen die werden genomen, zijn: de toekenning van een gespecialiseerde vrouwelijk protection officer en een vrouwelijke tolk, alsook de mogelijkheid om extra pauzes te vragen.

Zoals aangetoond (zie *infra*, punten 3.2.1, 3.2.2 en punt 4.1.1), heeft mevrouw als slachtoffer van seksueel en gendergerelateerd geweld (hierna: SGG) en foltering een bijzonder kwetsbaar profiel. Daarom is een passende beoordeling van haar nood aan bescherming in het kader van de bijzondere procedurele noden, zoals bedoeld in artikel 48/9 van de wet van 15 december 1980 en artikel 24 van de Procedurerichtlijn, noodzakelijk. Dit stelt haar in staat haar rechten uit te oefenen en haar verplichtingen tijdens de asielpprocedure na te komen. De toegekende maatregelen ter tegemoetkoming van de bijzondere procedurele noden van personen in kwetsbare situaties dienen zowel te worden meegewogen bij het verloop van de procedure als bij de inhoudelijke beoordeling van de geloofwaardigheid van het verhaal van de verzoeker.⁹

⁷ Voor meer informatie, zie: [NANSEN note 2023-2 – L’utilisation des rapports médico-légaux dans la procédure d’asile](#).

⁸ Voor een definitie van kwetsbaarheid, zie: NANSEN, *Kwetsbaarheden in detentie - Doelstellingen en methodologie*, pp. 4-5, beschikbaar op: <https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2020/11/1.-Kwetsbaarheid-in-detentie-1.-Doelstelling-en-methodologie.pdf>.

⁹ Voor het nauwe verband tussen het begrip bijzondere procedurele noden en het inhoudelijke onderzoek naar de geloofwaardigheid van het verhaal van de verzoeker, zie: NANSEN, *Kwetsbaarheid in detentie - Bijzondere procedurele noden*, beschikbaar op: <https://nansen-refugee.be/nl/2020/11/11/kwetsbaarheden-in-detentie-en-internationale-bescherming-verslag-2019-2020/>.

3.2.1. Aanpak van gendergerelateerd geweld

Asielinstanties dienen niet alleen rekening te houden met de kwetsbare situatie van slachtoffers van SGG en foltering, maar dienen ook een gendersensitieve aanpak te hanteren bij de behandeling van hun verzoek om internationale bescherming.

Het Verdrag van Istanbul¹⁰ verplicht de asielinstanties expliciet tot het hanteren van een gendersensitieve aanpak bij de beoordeling van een VIB op grond van SGG. Een dergelijke aanpak heeft invloed op het verloop van de persoonlijke onderhouden, de mogelijkheid om versnelde procedures toe te passen, maar ook op de beoordeling van de geloofwaardigheid van het verhaal van de verzoeker.¹¹

“Gender-based violence is often deeply rooted in the social and cultural structures, norms and values that govern society and is often perpetuated by a culture of denial and silence. This can cause particular difficulties for asylum-seeking women in raising and explaining their claims in the asylum system. Procedures to assist women to disclose and explain their fears of gender-based violence whilst minimising the impact of secondary victimisation are considered below. The aim should be to ensure that women are able to access in full their own right to protection rather than be dependent on a husband, partner or male relative for safety, security and status. In many communities, rape and sexual assault or abuse carry stigma and shame. This can be a major barrier to disclosing the basis of a fear of persecution.”¹²

“In the context of gender-sensitive procedures it is also important to ensure:

- *if the possibility for the applicant to express a preference for the sex of their interviewer and interpreter, and that this preference will be accommodated;*
- *respect for confidentiality of the information gathered through interviews;*
- *that breaks are given, **if needed**;*
- *that care is taken to avoid secondary victimisation or re-traumatisation of the woman;*
- ***sufficient time is provided to enable the applicant to build a relationship of trust, allowing her to disclose the full circumstances of her claim. Very often, accelerated procedures are a barrier to disclosure;***
- *interviews are gender and culturally-sensitive, led by an interviewer, and assisted by a trained and qualified interpreter, when necessary.”¹³*

¹⁰ Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention), 11 mei 2011, art. 60.

¹¹ Voor meer informatie, zie: NANSEN Profiel 2020-3, *Beschermingsaanvraag van vrouw uit DRC (Oosten) slachtoffer van seksueel geweld*, beschikbaar op: <https://nansen-refugee.be/nl/2020/06/29/seksueel-geweld-vrouw-uit-drc-oosten-risico-in-geval-van-terugkeer/>.

¹² Council of Europe, *Gender-based Asylum Claims and Non-refoulement : Articles 60 and 61 of the Istanbul Convention*, december 2019, p. 37, beschikbaar op: <https://rm.coe.int/conventionistanbularticle60-61-web/1680995244>.

¹³ *Ibid.*, p. 38.

Hoewel in het geval van mevrouw enkele van de bovengenoemde maatregelen werden genomen, werd er onvoldoende tijd genomen om een vertrouwensrelatie op te bouwen (zie *infra*, punt 3.3). In dezelfde zin bevatte de negatieve beslissing kritiek op de tijd die mevrouw nodig had om haar asielverhaal te vertellen. Daarnaast waren bepaalde aangeboden maatregelen, zoals de mogelijkheid om extra pauzes aan te vragen, niet aangepast aan de persoonlijke situatie van mevrouw. Zo vertrouwde mevrouw NANSEN toe dat zij liever geen pauze nam om haar verhaal te vertellen, omdat deze oefening voor haar zo uitputtend was. Het feit dat zij geen pauze nam, droeg waarschijnlijk bij aan volgende conclusie van het CGVS: *“Uit de notities van het persoonlijk onderhoud blijkt overigens nergens dat u niet in staat was coherente verklaringen af te leggen”*.

3.2.2. Moeilijkheden om over trauma's te praten

Verschillende bronnen benadrukken de moeilijkheden die slachtoffers van foltering en SGG kunnen ondervinden om zich uit te spreken over hun ervaringen, alsook hun specifieke noden in het kader van de behandeling van hun verzoek om internationale bescherming.

In het algemeen bepaalt het Istanbul Protocol¹⁴, in de bijgewerkte versie van 2022, met betrekking tot slachtoffers van foltering:

“274. Disclosure of sexual torture or ill-treatment may be so difficult that a person prefers not to talk about it at all or it may be disclosed only long afterwards during therapy. [...]”

In punten 342 e.v. van het Protocol van Istanbul wordt uiteengezet hoe slachtoffers van foltering *“may have difficulty recounting the specific details of the torture or ill-treatment for several important reasons”*¹⁵ en wordt nader ingegaan op de gevolgen van foltering voor het geheugen en het vermogen van de slachtoffers om erover te vertellen.¹⁶ In het onderhavige geval wordt de algemene geloofwaardigheid van het relaas van mevrouw niet in twijfel getrokken. De tijd die mevrouw nodig had alvorens zij over de gebeurtenissen kon spreken (zie *infra*, punt 3.3), lijkt haar in staat te hebben gesteld een samenhangend, gedetailleerd en geloofwaardig verslag te geven.

Mevrouw heeft tijdens het persoonlijk onderhoud uitgelegd hoe moeilijk het voor haar was om over het seksueel geweld te spreken. Ze gaf aan te hebben gedacht dat ze het nooit zou kunnen zeggen, omdat ze veel angst voelde en zich schuldig voelde. Daarnaast vertelde ze dat zij in België nachtmerries had over deze gebeurtenissen. Dit alles werd versterkt door een sterk gevoel van schaamte, haar jonge leeftijd en het gebrek aan voldoende informatie over internationale bescherming.

Uit onderzoek blijkt dat slachtoffers van SGG specifieke noden hebben waarmee de asielautoriteiten rekening moeten houden. Stigmatisering en gevoelens van schaamte kunnen ertoe leiden dat gevoelige persoonlijke informatie niet openbaar wordt gemaakt.

“Furthermore, the immigration system needs to take into account the special needs of victims of sexual violence, particularly since there is a high incidence of shame in this group. Given the significant associations between shame, PTSD avoidance symptoms and difficulty in disclosure, one might speculate that being forced to talk about a traumatic event could potentially activate shame reactions, and that people

¹⁴ Beschikbaar op: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/2022-06-29/Istanbul-Protocol_Rev2_EN.pdf.

¹⁵ Istanbul Protocol, § 342.

¹⁶ *Ibid*, §§ 343-347.

*experiencing more shame are engaging in strategies to avoid this feeling, such as non-disclosure of sensitive personal information. [...]*¹⁷

*“Gender-based harm such as rape or domestic violence promotes a range of feelings which can affect disclosure of important evidence during the asylum process. Stigma and shame, fear of and lack of trust in authorities, fear of rejection or ostracism, and fear of serious harm as a reprisal can make it hard to disclose what has happened to the applicant. Indeed people experiencing shame may engage in strategies to avoid this feeling, such as non-disclosure of sensitive personal information. Beyond shame and stigma, silence may also mean a “survival strategy”. Many migrant victims are afraid of being ostracised, repudiated, rejected or even killed (honour killing) by their own family or community living in the host country, if the fact of sexual or gender-based violence becomes known. Therefore they consciously decide not to disclose it, even if it could “help them” in certain procedures (such as the asylum procedure). This problem can be particularly frequent, if the interpreter is from the same country of origin or the same ethnic/cultural background as the applicant (regardless of how professional she/he is or what her/his gender is).”*¹⁸

Uit het omstandig medisch rapport en het psychologisch attest van 2022 blijkt dat mevrouw lijdt aan depressie in combinatie met PTSD. Wetenschappelijke bronnen over het autobiografisch geheugen tonen aan dat deze combinatie van symptomen:

*“[...] have various effects on **people’s ability to recall and describe autobiographical memories**, all of which need to be understood and taken into account by decision makers if there is to be equitable access to protection and fair assessment of status for those most in need of it.*

*[...] autobiographical memory in people with disturbed psychological adjustment shows particular types of disruption, such as the **dominance of sensory, perceptual and emotional impressions or deficits in conceptual connection or organisation of the memory** of the event, resulting in fragmentation or disorganisation. [...]*

[...]

*Specifically, those with PTSD, trauma history and depression have been found to have **difficulties in providing specific memories and instead tend to provide overgeneral memories** (e.g. Hauer, Wessel, Geraerts, Merckelbach, & Dalgleish, 2008; McNally, Lasko, Macklin, & Pitman, 1995; McNally, Litz, Prassas, Shin, & Weathers, 1994; Schönfeld, Ehlers, Böllinghaus, & Rief, 2007).”*¹⁹

Uit onderzoek blijkt ook dat:

¹⁷ D. BOGNER, J. HERLIHY et C.R. BREWIN, “Impact of sexual violence on disclosure during Impact of sexual violence on disclosure during Home Office interviews”, *British Journal of Psychiatry*, 2007, p. 80.

¹⁸ Hungarian Helsinki Committee, *Credibility Assessment in Asylum Procedures*, A multidisciplinary Training Manual, Volume 2, 2015, pp. 45-46, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/5582addb4.html>.

¹⁹ J. HERLIHY, L. JOBSON & S. TURNER, “Just tell us what happened to you: autobiographical memory and seeking asylum”, *Applied Cognitive Psychology*, 2012, p. 665-666.

*“When instructed to describe specific memories, **individuals with [major depressive disorder (MDD)]** instead tend to describe broader, more general categories of events rather than a particular instance, even with repeated prompting. The **overgenerality effect**, then, refers to the **tendency to retrieve general memories despite instructions to describe specific autobiographical events.**”²⁰*

Het VN Comité tegen Foltering doet een gelijkaardige vaststelling:

*“In order for the required risk assessment to be effective, it must **take into account vulnerabilities**, in particular **pre-existing psychological trauma** that may affect a person’s ability to effectively engage with standard procedures. This is **particularly relevant where asylum proceedings and similar risk assessments rely on credibility assessments, which have been demonstrated to produce false negatives when applied to persons who have experienced psychological trauma.** Whenever the applicant makes an arguable case of past torture, the State will have to examine the claim in accordance with recognized forensic standards, such as those provided for in the Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (the **Istanbul Protocol**).”²¹*

De EUAA wijst ook op het effect van trauma op het geheugen en de moeilijkheid om in dit geval een gestructureerd verhaal te vertellen. De EUAA wijst er ook op dat angst en gebrek aan vertrouwen van invloed zijn op de hoeveelheid en de kwaliteit van de informatie die de verzoeker bereid of in staat is te verstrekken. In overeenstemming met het UNHCR²² beveelt de EUAA aan meer gewicht toe te kennen aan objectieve omstandigheden²³ en pleit zij ervoor dat de asielinstanties niet dezelfde verwachtingen koesteren bij de toepassing van de geloofwaardigheidsindicatoren:

²⁰ S. A. MOORE & L. A. ZOELLNER, “Overgeneral Autobiographical Memory and Traumatic Events”, *Psychological Bulletin*, 2007, p. 2.

²¹ UNGA, Human Rights Council, Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Nils Melzer, 23 november 2018, p. 12, beschikbaar op: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/347/27/PDF/G1834727.pdf>.

²² UNHCR, *Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, februari 2019, beschikbaar op: <https://www.unhcr.org/publications/legal/5ddfcdc47/handbook-procedures-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention.html>:

“210. It will, in any event, be necessary to lighten the burden of proof normally incumbent upon the applicant, and information that cannot easily be obtained from the applicant may have to be sought elsewhere, e.g. from friends, relatives and other persons closely acquainted with the applicant, or from his guardian, if one has been appointed. It may also be necessary to draw certain conclusions from the surrounding circumstances. If, for instance, the applicant belongs to and is in the company of a group of refugees, there is a presumption that he shares their fate and qualifies in the same manner as they do.

211. In examining his application, therefore, it may not be possible to attach the same importance as is normally attached to the subjective element of “fear”, which may be less reliable, and it may be necessary to place greater emphasis on the objective situation.

212. In view of the above considerations, investigation into the refugee status of a mentally disturbed person will, as a rule, have to be more searching than in a “normal” case and will call for a close examination of the applicant’s past history and background, using whatever outside sources of information may be available.”

²³ Volgens het CEDAW (Views adopted by the Committee under article 7 (3) of the Optional Protocol, concerning communication No. 86/2015, 10 september 2019, § 10) houdt een gendersensitieve benadering bovendien in dat de bewijslast niet te hoog mag zijn:

“Ensure that the threshold for accepting asylum applications is measured not against the probability but against the reasonable likelihood that the claimant has a well-founded fear of persecution or that she would be exposed to persecution upon return.”

“2.4.1.2. Trauma and PTSD

*A relevant medical report or a psychologist’s opinion in the applicant’s file are usually clear evidence confirming that the person concerned experienced something so traumatic, that his/her ability to remember, recall past events, keep track of the subject and give a structured account of it may be seriously hindered, even impossible. Traumatic experiences could also lead to fear and lack of trust, which could affect the amount and quality of information the applicant is willing to provide. Statements of persons who have experienced trauma or suffer from **Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD)** are usually fragmented, detached from a time axis, not controlled by will but triggered by sensory impulses. Traumatized people may avoid speaking about difficult experiences. It is advisable to **give more weight to objective circumstances** in the case rather than the subjective element of fear presented by the applicant. When examining an application of a traumatized person, the case officer should **not have the same level of expectations when applying the credibility indicators** (see section 2.2 on the use of STEP 2. CREDIBILITY ASSESSMENT EASO PRACTICAL GUIDE: EVIDENCE ASSESSMENT 15 credibility indicators). In particular, the case officer should be **cautious when making negative credibility findings** on the basis of the applicant’s statements. It is also worth remembering that traumatic events or experiences might have arisen after leaving the country of origin, including in the country where the asylum procedure takes place.”²⁴*

Ten slotte heeft de RvV reeds geoordeeld dat:

*“Le Conseil rappelle qu’il convient de **traiter les demandes de protection internationale de personnes atteintes de troubles, notamment psychologiques, graves avec la plus grande prudence** (...) (Guide des procédures et critères, §§ 206 à 212). Cette prudence doit se traduire tant au niveau de l’audition de la requérante que de **l’analyse de ses déclarations**. Dans l’examen de la demande de protection internationale de la requérante, il est essentiel de **tenir compte de l’état de santé mentale** de la requérante.”²⁵*

Aangezien mevrouw slachtoffer is van foltering (zie *infra*, punt 4.1.1) en van SGG (zie *infra*, punt 4.1.2), waardoor zij lijdt aan PTSD en depressie, is in het kader van de bijzondere procedurele noden een verlichting van de bewijslast en een aangepaste beoordeling van de nood aan bescherming noodzakelijk, met nadruk op objectief vaststelbare omstandigheden.

Het is ook belangrijk om te benadrukken hoe therapie en sociale steun iemands relaas over vervolging positief kunnen beïnvloeden:

*“A further problem for people who can only produce disorganised narratives of their experiences, is the instability of their account. Consistency of recall is dealt with later, but one area of concern over what is often a long, drawn out process, is the effect of therapeutic intervention. **The creation of a coherent, verbal narrative is the focus of the cognitive treatment of***

²⁴ EASO, *Practical Guide: Evidence Assessment*, maart 2015, pp. 14-15, beschikbaar op https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-Practical-Guide_-Evidence-Assessment.pdf.

²⁵ RvV 28 januari 2021, nr. 248.301, beschikbaar op: https://www.rvv-cce.be/sites/default/files/arr/a248301.an_.pdf.

PTSD (Brewin, 1996; Resick, 2001); the problem for the asylum seeker is that this might introduce apparent discrepancies between initial and later accounts. A few studies have explored the **prediction that narrative organisation would increase as therapy for PTSD is successful.**²⁶

Bovendien:

“[Asylum seekers] with a history of sexual violence reported more difficulties in disclosing personal information during [asylum] interviews, were more likely to dissociate during these interviews and scored significantly higher on measures of posttraumatic stress symptoms and shame than those with a history of non-sexual violence. (...) The results indicate the importance of shame, dissociation and psychopathology in disclosure and support the need for immigration procedures sensitive to these issues. Judgments that late disclosure is indicative of a fabricated asylum claim must take into account the possibility of factors related to sexual violence and the circumstances of the interview process itself.”²⁷

Toegepast op het geval van mevrouw lijken bovenstaande onderzoeken te verklaren waarom zij pas lange tijd na het seksueel geweld uit haar jeugd hierover kon spreken.

3.3. Laattijdigheid van het eerste verzoek²⁸

De laattijdigheid van het eerste VIB van mevrouw wordt verklaard door haar kwetsbare profiel en doet geen afbreuk aan de algemene geloofwaardigheid van haar relaas.

Zoals hierboven toegelicht, blijkt dat slachtoffers van SGG vaak moeite hebben om over hun ervaringen te spreken. Dit kan in sommige gevallen leiden tot inconsistenties in het asielrelaas, en in andere gevallen tot een langere tijd die nodig is voordat zij het asielrelaas kunnen vertellen. Dat laatste is het geval bij mevrouw.

Artikel 50, § 1 van de wet van 15 december 1980 bepaalt dat het VIB moet worden ingediend op het ogenblik van de betreding van het grondgebied of uiterlijk binnen acht werkdagen.

Daarnaast geeft artikel 48/6, § 1 van de wet van 15 december 1980 aan dat de verzoeker om internationale bescherming zo snel mogelijk alle elementen moet voorleggen om zijn verzoek te ondersteunen, met inbegrip van de redenen daartoe. Het andere geval “*vormt een negatieve indicatie met betrekking tot de algehele geloofwaardigheid van verzoekers relaas, tenzij de verzoeker een bevredigende verklaring heeft gegeven voor het ontbreken ervan.*”

In overeenstemming met artikel 48/6, § 4, d, genieten verzoekers die hun verzoek zo snel mogelijk hebben ingediend (tenzij zij “*goede redenen [hebben] kunnen aanvoeren waarom zij nagelaten hebben dit te doen*”) het voordeel van de twijfel, indien aan alle andere voorwaarden van die bepaling is voldaan²⁹.

²⁶ J. HERLIHY, L. JOBSON & S. TURNER, “Just tell us what happened to you: autobiographical memory and seeking asylum”, *Applied Cognitive Psychology*, 2012, pp. 665-666.

²⁷ D. BÖGNER, J. HERLIHY and C. R. BREWIN, “Impact of Sexual Violence on Disclosure during Home Office Interviews”, *The British Journal of Psychiatry*, 2007, p. 75.

²⁸ Zie: NANSEN, *Kwestbaarheid in detentie*, “Hoofdstuk 5 - Laattijdigheid van het verzoek om internationale bescherming of van de bekendmaking van de asielgronden”, november 2020, beschikbaar op: https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2021/03/5.-Kwetsbaarheid-in-detentie-V.-Laattijdigheid-VIB_def_clean.pdf.

²⁹ EASO, *Analyse juridique. Evaluation des éléments de preuve et de la crédibilité dans le contexte du régime d’asile européen commun*, 2018, p. 83, beschikbaar op: <https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EASO-Evidence-and-Credibility-Assessment-JA-FR.pdf>.

Artikel 10 van de Procedurerichtlijn, waarnaar de parlementaire voorbereidingen van de wet van 21 november 2017³⁰ verwijzen, geeft aan dat een verzoek niet kan worden verworpen enkel en alleen omdat het niet binnen de kortste termijn is ingediend.

Over de “laattijdige” indiening van een VIB en de conclusies die de asielinstanties daaruit trekken, stelt UNHCR het volgende:

“The underlying assumption appears to be that a delay in applying for international protection may be indicative of a lack of fear of persecution or risk of serious harm, and therefore will undermine the credibility of the asserted material facts. [...]

This approach relies on an underlying assumption that people will always behave rationally. The rationality of the state, which expects people who fear persecution or serious harm would immediately engage with the proper legal procedures, may not apply in such a straightforward way in individual circumstances. For example, the notion that people might find it difficult to trust those in authority, potentially based on experiences in their countries of origin or habitual residence, clearly implies a motivation not to engage with a system that will require some level of trust. For some people the need to avoid disclosure of past experiences, whether for personal or cultural reasons, will be an overriding motivation. This may apply regardless of their level of understanding of what they ought to be doing in terms of state procedures, assuming these are known to them. If other avenues are available, the emotional decision may be to delay or avoid engaging with the state authorities, even if they are aware that this may not afford them security or refuge in the longer term. [...]

UNHCR wishes to stress that the facts asserted by an applicant for international protection may be credible, even though the application was not made at the earliest possible opportunity. There are many legitimate reasons why an applicant may not apply for international protection at the earliest opportunity.

It should not be assumed that the applicant knew of the opportunity to request international protection. An applicant may have remained, for some time, on the territory before becoming aware of the opportunity to request and obtain international protection.

*In such considerations, decision-makers need to be cautious to ensure that their expectations are not unreasonable or based on speculative assumptions. [...]*³¹

Eenzijds moeten de asielinstanties rekening houden met de redenen die verzoekers aanvoeren om uit te leggen waarom zij hun verzoek niet eerder hebben ingediend. Deze

³⁰ Wet van 21 november 2017 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, en van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, *B.S.*, 12.3.2018, die bedoeld was om een aantal bepalingen van de procedure- en opvangrichtlijnen in Belgisch recht om te zetten. De artikelen 48/6 en 50 van de wet van 15 december zijn onder meer gewijzigd door deze wet. Zie de memorie van toelichting, Doc. Kamer., 2016-2017, nr. 2548/001, pp. 31 en 62.

³¹ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems*, *op. cit.*, pp. 200-201.

redenen moeten bovendien op een flexibele wijze en in het licht van het geheel van de verklaringen van de verzoeker worden beoordeeld. In een arrest van 9 juli 2019 volgt de RvV dezelfde benadering:

*“Tot slot hebben verzoekers niet onmiddellijk bij aankomst op het Schengengrondgebied een verzoek om internationale bescherming ingediend. Uit de gehoorverslagen blijkt dat ze dit pas na een maand hebben gedaan. Voorts blijkt ook dat verzoeker gedurende deze periode opnieuw verlof aan zijn werkgever gevraagd heeft (gehoorverslag 22 februari 2017, p. 6). **Gelet op het geheel van de stukken, verklaringen, persoonlijke omstandigheden van verzoekers en de landeninformatie doet dit in casu geen afbreuk aan de voorgehouden vrees van verzoekers.**”³²*

Anderzijds kunnen sommige personen, naast de factoren die elke verzoeker om internationale bescherming beïnvloeden, bijkomende en specifieke moeilijkheden ondervinden om snel een VIB in te dienen of om alle motieven ervan bekend te maken. Zo moeten de asielinstanties rekening houden met de impact van traumatische ervaringen (ontwijking, schaamte, enz.), die het vermogen van een persoon kunnen aantasten om een VIB in te dienen en om alle motieven ervan bekend te maken.³³

Het feit dat de verzoeker zich in een kwetsbare situatie bevindt, is eveneens een relevante factor bij de beoordeling van eventuele laattijdigheid.³⁴ Om die reden is het des te belangrijker dat de autoriteiten bijzondere procedurele noden in een vroeg stadium opsporen.

Binnen de groep van kwetsbare personen vereisen bepaalde profielen bijzondere omzichtigheid: **slachtoffers van SGG**, LGBTIQ-mensen en slachtoffers van mensenhandel.³⁵

Over verzoeken om internationale bescherming ingediend door vrouwen, bepaalt UNHCR het volgende:

*“Pour ce qui est du niveau de détails fournis lors de l’entretien dans le cadre de la procédure d’asile, celui-ci dépendra fortement du genre, du niveau d’éducation et du contexte social de la requérante. **Enfin, en ce qui concerne les retards dans la divulgation de faits clé pour la demande d’asile, souvent notés dans ce type de demandes d’asile, il est fréquent que ceux-ci s’expliquent par la stigmatisation, la honte ou la peur véhiculées par un manque de conformité aux normes sociales genrées de la société d’origine.**”³⁶*

En:

³² RvV 9 juli 2019, nr. 224.147.

³³ *Ibid.* In dezelfde zin, EASO, *Analyse juridique. Évaluation des éléments de preuve et de la crédibilité dans le contexte du régime d’asile européen commun*, 2018, *op.cit.*, p. 191.

³⁴ EASO, *Analyse juridique. Évaluation des éléments de preuve et de la crédibilité dans le contexte du régime d’asile européen commun*, *op.cit.*, p. 167.

Zie ook RvV 25 januari 2013, nr. 95.851, waarin de Raad concludeerde dat de termijn van twee weken die de verzoekster nodig had om haar asielaanvraag in te dienen verklaard kan worden door haar kwetsbare profiel, gebrek aan scholing en de omstandigheden van haar aankomst in België.

³⁵ UNHCR, *Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems*, *op. cit.*, p. 65.

³⁶ UNHCR, Regionale Vertegenwoordiging voor West-Europa, *Note du Haut-Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés relative à l’évaluation des demandes d’asile introduites par des femmes*, 14 december 2012, p. 2, <https://www.refworld.org/pdfid/50dc23802.pdf>

*“Research shows that stigma, a sense of shame and/or a fear of rejection by one’s family and community, can **inhibit disclosure of relevant information**. In particular, applicants applying for international protection based on **gender, sexual and gender-based violence**, or their sexual orientation and/or their gender identity may feel ashamed and/or fearful of rejection by family and community. Applicants submitting **gender-related applications** where relevant facts concern, for example, forced prostitution and trafficking, genital mutilation, or forced abortion may feel **unable or reluctant to disclose information for many reasons**.”³⁷*

Een studie in het Verenigd Koninkrijk over de gevolgen van seksueel geweld op de capaciteit om de asielfronden aan de autoriteiten bekend te maken, wijst er verder op:

*“**Many participants reported difficulties with disclosing personal details in their Home Office interview**, and reasons frequently cited for this were negative emotions such as feeling too traumatised by past experiences or feelings of shame. **Shame was especially salient for people with a history of sexual violence**. Many of those reported that **in their culture sexual issues are not discussed with others**, and that **this prevented them from disclosing sexual issues during their Home Office interview**. (...)*

*Most asylum seekers in our study experienced the immigration process – including the Home Office interviews – as stressful and anxiety-provoking, because many feared deportation. **Disclosure is a difficult issue in this group; many need time to process past traumatic events and to establish a sufficient level of trust and confidence to reveal the potentially painful and shaming details of their experiences**. This needs to be taken into account by an immigration system that requires asylum seekers to make a claim shortly after arrival.”³⁸*

Uit de analyse van NANSEN³⁹ blijkt dat de asielinstanties van mevrouw verwachten dat zij, ongeacht de redenen voor haar vlucht en haar persoonlijke voorgeschiedenis, haar VIB onmiddellijk bij aankomst in België indient en dat zij reeds tijdens het eerste onderhoud alle elementen van haar vrees bekendmaakt.⁴⁰ Indien dat niet gebeurt, lijkt de geloofwaardigheid van het asielfronds al ernstig te zijn aangetast. Volgens de heersende opvatting bij de

³⁷ UNHCR, *Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems*, op. cit., p. 72. Zie ook, UNHCR, *Principes directeurs sur la protection internationale n°1: La persécution liée au genre dans le cadre de l'article 1A(2) de la Convention de Genève de 1951 et/ou son Protocole de 1967 relatifs au Statut des réfugiés*, 8 juli 2008, HCR/GIP/02/01 Rev.1, § 35, <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2002/en/31754>; UNHCR, *Guidelines on International Protection: The application of article 1A(2) of 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees to victims of trafficking and persons at risk of being trafficked*, 2006, § 46, <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2006/en/38446>.

³⁸ BOGNER, D., HERLIHY, J., et BREWIN C.R., “Impact of sexual violence on disclosure during Home Office interviews”, *British Journal of Psychiatry*, 2007, 191, pp. 79-80, https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/E52D8B008FF7D52ED6CC790704A334C4/S0007125000172885a.pdf/impact_of_sexual_violence_on_disclosure_during_home_office_interviews.pdf.

³⁹ NANSEN, *Kwestbaarheid in detentie*, “Hoofdstuk 5 - Laattijdigheid van het verzoek om internationale bescherming of van de bekendmaking van de asielfronden”, November 2020, beschikbaar op: https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2021/03/5.-Kwestbaarheid-in-detentie-V.-Laattijdigheid-VIB_def_clean.pdf.

⁴⁰ Zie in dit verband ook: Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van Holebi's in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielfronds*, januari 2020, pp. 48-54, https://vluchtelingenwerk.be/sites/default/files/media/documenten/report510463_0_0.pdf.

asielinstanties is een laattijdige indiening van een VIB moeilijk te verzoenen met het gedrag dat men verwacht van iemand met een gegronde vrees voor vervolging.

In haar beslissing over het eerste VIB van mevrouw stelde het CGVS inderdaad: *“de vaststelling dat u na pas meer dan zeven jaar na uw aankomst in België een verzoek om internationale bescherming indiende, vormt een contra-indicatie voor de ernst en de geloofwaardigheid van de door u voorgehouden nood aan internationale bescherming en de door u geschetste problemen en vrees. Hieruit kan alleszins blijken dat u internationale bescherming niet (dringend) nodig achtte, wat de door u ingeroepen ernst van de vervolging volledig relativeert”*.

Deze redeneringen zijn gebaseerd op stereotiepe aannames omtrent de reactie op en ervaringen met SGG. Dergelijke denkpatronen missen een objectief-wetenschappelijke basis en kunnen daarom niet als grondslag dienen voor geloofwaardigheidsbeoordelingen van verzoeken die betrekking hebben op deze vormen van geweld.

Bovendien zijn de asielinstanties verplicht rekening te houden met *“de persoonlijke of algemene omstandigheden die een rol spelen bij het asielverzoek, met inbegrip van de kwetsbaarheid van de asielzoeker, en om dat verzoek op individuele basis te beoordelen rekening houdend met de individuele situatie en persoonlijke omstandigheden van elke verzoeker.”*⁴¹

In haar geloofwaardigheidsbeoordeling moet het CGVS dus rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van mevrouw.

Mevrouw is slachtoffer van SGG. Als gevolg van het ondergane geweld, lijdt ze aan een posttraumatische stressstoornis en depressie (zie *supra*, punt 3.1).

Daarnaast dient benadrukt te worden welke moeilijkheden mevrouw heeft ervaren om te spreken over het misbruik dat zij heeft geleden. Pas toen zij ongeveer 17 jaar oud was (vijf jaar na het begin van het misbruik) vertelde zij er voor het eerst over aan haar nicht. Haar nicht is de enige persoon aan wie zij over deze gebeurtenissen sprak toen ze nog in Honduras was. Pas vier jaar geleden vond mevrouw de moed om haar moeder over het geweld te vertellen, uit vrees dat haar jongere zusjes, die nog in Honduras verbleven, ook door hun vader zouden worden misbruikt. Tijdens het persoonlijk onderhoud legde mevrouw uit dat zij dankzij psychologische begeleiding de kracht heeft gevonden om over het ondergane geweld te praten. Zoals hierboven vermeld (punt 3, a, ii), heeft mevrouw tijdens het persoonlijk onderhoud ook uitgelegd waarom het voor haar zo moeilijk was om over de feiten waarop haar VIB is gebaseerd te spreken.

Dit wordt bevestigd door de inhoud van het psychologische attest van 2022 (zie *supra*, punt 3.1).

Bovendien is de jonge leeftijd van mevrouw op het moment van haar aankomst in België (21 jaar) een bijkomende factor die verklaart waarom zij niet onmiddellijk een VIB heeft ingediend. Tenslotte bevindt zij zich in een van de situaties die hierboven door UNHCR zijn beschreven⁴²: tijdens haar persoonlijk onderhoud verklaarde zij expliciet dat zij pas later heeft vernomen dat het misbruik dat zij had ondergaan, een grond voor internationale bescherming kon vormen. De context van wijdverspreide en diepgewortelde discriminatie van vrouwen in Honduras (zie

⁴¹ HvJ 2 december 2014, gevoegde zaken nr. C-148/13 - C-150/13, ECLI:EU:C:2014:2406, *Arrest A., B. en C.*, § 70.

⁴² UNHCR, *Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems*, op. cit., p. 201: *“It should not be assumed that the applicant knew of the opportunity to request international protection. An applicant may have remained, for some time, on the territory before becoming aware of the opportunity to request and obtain international protection.”*

infra, punt 6.1) verklaart waarom mevrouw pas na meerdere jaren in België te hebben gewoond, inzag dat het ernstige geweld dat haar werd aangedaan en waartegen de Hondurese staat haar niet had beschermd, aanleiding kon geven tot internationale bescherming.

Bij de beoordeling van de nood aan internationale bescherming van mevrouw moet dan ook rekening worden gehouden met haar kwetsbare profiel. Bijgevolg, en gelet op de hierboven uiteengezette persoonlijke omstandigheden, mag de laattijdige indiening van haar verzoek geen invloed hebben op de beoordeling van haar nood om internationale bescherming. Elke andere conclusie zou in strijd zijn met de wet van 15 december 1980 die bepaalt dat een vertraging bij het indienen van het verzoek of bij het onthullen van de redenen enkel een “*negatieve indicatie*” mag vormen voor de geloofwaardigheid van het relaas. Er moet voldoende rekening gehouden worden met de individuele situatie van mevrouw, met de hierboven geïdentificeerde kwetsbaarheidsfactoren en met de aangehaalde objectieve elementen.

4. Foltering en SGG: toepassing van de Conventie van Genève

4.1. Daden van vervolging

4.1.1. SGG als foltering

Op grond van een gendergevoelige benadering van het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing van 10 december 1984 (hierna: Verdrag tegen foltering), en de elementen van de definitie van foltering, moet mevrouw worden beschouwd als een slachtoffer van foltering dat recht heeft op schadeloosstelling uit hoofde van artikel 14 van het Verdrag tegen foltering.⁴³

Artikel 1 van het Verdrag tegen foltering definieert het als volgt:

“For the purpose of this Convention, the term “torture” means any act by which severe pain or suffering, whether physical or mental, is intentionally inflicted on a person for such purposes as obtaining from him or a third person information or a confession, punishing him for an act he or a third person has committed or is suspected of having committed, or intimidating or coercing him or a third person, or for any reason based on discrimination of any kind, when such pain or suffering is inflicted by or at the instigation of or with the consent or acquiescence of a public official or other person acting in an official capacity. It does not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to lawful sanctions.”

Een gedraging kan als foltering worden aangemerkt indien de volgende constitutieve elementen aanwezig zijn: ernstige fysieke en/of psychische pijn of leed, intentie van de dader, doel en betrokkenheid van de staat.⁴⁴

De voormalige VN Speciale rapporteur inzake foltering herinnerde er voorts aan dat het Verdrag tegen foltering op een gendersensitieve manier moet worden geïnterpreteerd.

⁴³ Artikel 14, §1 van het Verdrag tegen foltering stelt: “Each State Party shall ensure in its legal system that the victim of an act of torture obtains redress and has an enforceable right to fair and adequate compensation, including the means for as full rehabilitation as possible. In the event of the death of the victim as a result of an act of torture, his dependants shall be entitled to compensation. [...]”

⁴⁴ In dit verband zie: <https://nansen-refugee.be/nl/slachtoffers-van-foltering-2/>

*“6. The Special Rapporteur recalls the need to apply the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment in a **gender-inclusive manner** (A/55/290). Full integration of a gender perspective into any analysis of torture and ill-treatment is **critical to ensuring that violations rooted in discriminatory social norms around gender and sexuality are fully recognized, addressed and remedied.**”⁴⁵*

Hij beschrijft gendergerelateerd geweld als volgt:

*“7. **Gender-based violence**, endemic even in peacetime and often amplified during conflict, can be committed against any persons **because of their sex and socially constructed gender roles**. While women, girls, lesbian, gay, bisexual and transgender persons, sexual minorities and gender-non-conforming individuals are the predominant targets, men and boys can also be victims of gender-based violence, **including sexual violence stemming from socially determined roles and expectations**. As noted by the Committee against Torture in its general comment No. 2 (2007) on the implementation of article 2 of the Convention, **gender-based crimes can take the form of sexual violence, other forms of physical violence or mental torment.**”⁴⁶*

Het CEDAW stelt:

*“**Gender-based violence against women, may amount to torture or cruel, inhuman or degrading treatment in certain circumstances, including in cases of rape, domestic violence or harmful practices, among others.**”⁴⁷*

Terwijl:

“The Committee [CAT] has also clearly recognized rape and other forms of gender-based violence as torture.”⁴⁸

Er moet aan herinnerd worden dat het thans in het internationaal recht vaststaat dat huiselijk geweld een schending van de mensenrechten is.⁴⁹ Bovendien is het een vorm van foltering, wanneer aan de constitutieve elementen is voldaan.

In dit geval lijkt het geen twijfel dat het huiselijk en seksueel geweld waarvan mevrouw het slachtoffer is, gendergerelateerd geweld vormt dat kwalificeert als foltering.

De verschillende elementen van foltering zijn inderdaad aanwezig:

a) **Ernstige fysieke en/of psychische pijn of leed**

⁴⁵ UN Human Rights Council, *Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development: Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Juan E. Méndez, A/HRC/31/57, 5 januari 2016, beschikbaar op: https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/57.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ CEDAW, *Recommendation Générale No. 35 on gender-based violence against women (updating general recommendation No.19)*, 14 juli 2017, CEDAW/C/GC/35, § 16, beschikbaar op: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/CEDAW_C_GC_35_8267_E.pdf.

⁴⁸ M. NOWAK, M. BIRK et G. MONINA, *The United Nations Convention against Torture and its Optional Protocol: A Commentary*, 2nd edn, Oxford University Press, Oxford, 2019, p. 48 § 83.

⁴⁹ EHRM, *Opuz v. Turkey*, 9 juni 2009, n°33401/02, beschikbaar op: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-92945>; S. MULLALLY, “Domestic violence asylum claims and recent developments in international human rights law: a progress narrative?”, *The International and Comparative Law Quarterly*, april 2011, vol. 60, pp. 459-484.

Dat mevrouw acute fysieke en mentale pijn en leed is aangedaan, staat ondubbelzinnig vast in bovengenoemde medische documenten.

Hieraan dient te worden toegevoegd dat mevrouw in haar persoonlijk onderhoud het ernstige geweld dat zij door haar vader heeft ondergaan heeft beschreven (zie in dit verband *supra*, punt 3.1).

Let ook op de **relatieve aard** van de mate van lijden/pijn die het Verdrag tegen foltering vereist:

*“47. Assessing the level of suffering or pain, **relative in its nature, requires considering the circumstances of the case**, including the existence of a disability [...].”⁵⁰*

“Due to endogenous and exogenous factors (eg duration of torture and other forms of ill-treatment, age, sex, health, context, etc), the physical and mental consequences of torture and other forms of ill-treatment can vary in intensity for every person.”⁵¹

Omstandigheden zoals de jonge leeftijd van mevrouw (zij is nu in de dertig en was 12 jaar bij het begin van de feiten), haar gender, de hoedanigheid van de persoon die haar het geweld heeft aangedaan (haar vader) en de situatie van vrouwen in haar land van herkomst (Honduras, zie *infra*, punten 4.2 en 6.1), zijn **allemaal elementen waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de mate van het toegebrachte lijden/pijn**.

b) Doel en intentie

Aan de elementen ‘doel en intentie’ van de definitie van foltering is altijd voldaan indien een handeling genderspecifiek is:

*“8. The **purpose and intent elements** of the definition of torture (A/HRC/13/39/Add.5) **are always fulfilled if an act is gender-specific** or perpetrated against persons on the basis of their sex, gender identity, real or perceived sexual orientation or non-adherence to social norms around gender and sexuality (A/HRC/7/3). The definitional threshold between ill-treatment and torture is often not clear. **A gender-sensitive lens guards against a tendency to regard violations against women, girls, and lesbian, gay, bisexual and transgender persons as ill-treatment even where they would more appropriately be identified as torture.**”⁵²*

*“30. In regard to violence against women, **the purpose element is always fulfilled, if the acts can be shown to be gender-specific, since discrimination is one of the elements mentioned in the CAT definition.***

⁵⁰ Interim report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 28 juli 2008, A/63/175, beschikbaar op: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2F63%2F175&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>.

⁵¹ M. NOWAK, M. BIRK et G. MONINA, *The United Nations Convention against Torture and its Optional Protocol: A Commentary*, 2nd edn, Oxford University Press, Oxford, 2019, p. 50, § 90.

⁵² UN Human Rights Council, *Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development: report of the Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, 5 januari 2016, A/HRC/31/57, beschikbaar op: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FHRC%2F31%2F57&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>.

Moreover, if it can be shown that an act had a specific purpose, the intent can be implied.”⁵³

In dezelfde zin stelt het CEDAW dat:

“[...] the **purpose and intent requirement** of torture are satisfied when acts or omissions are **gender specific** or perpetrated against a person on the **basis of sex**.”⁵⁴

Bovendien moet worden benadrukt dat:

“9. [...]. In particular, the Committee emphasizes that elements of intent and purpose in article 1 do **not involve a subjective inquiry into the motivations of the perpetrators**, but rather must be **objective determinations under the circumstances**.”⁵⁵

Als gevolg,

“The intention must be directed at the conduct of inflicting severe pain or suffering as well as the purpose to be achieved by such conduct [...] As pain and suffering is subjective and levels of pain and suffering for the same treatment might differ from person to person, it cannot be a requirement that intention encompasses the infliction of severe pain and suffering, **but it is sufficient that a perpetrator intended the conduct in which he consequently inflicted severe pain or suffering** and at least took into consideration that the treatment could inflict pain or suffering.”⁵⁶

Bovendien,

“The General Comment clarifies that the element of **intent is not subjective but rather objective**. The intent required is general: **that the person voluntarily engaged in conduct that made severe pain or suffering objectively foreseeable**, thereby distinguishing torture from accidents, disease, or consensual beneficial medical treatment. [...] Thus, it is irrelevant to the definition of torture that an accused rapist defends on the ground that he did not intend to rape, but only intended, for example, to obtain sexual gratification, [...]”⁵⁷

In het geval van mevrouw is aan de voorwaarden inzake doel en intentie voldaan. Ten eerste omdat deze voorwaarden noodzakelijkerwijs vervuld zijn in het geval van SGG. In de tweede plaats omdat het onmogelijk is dat haar vader haar onopzettelijk de handelingen heeft

⁵³ UN Human Rights Council, *Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development : report of the Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Manfred Nowak*, 15 januari 2008, A/HRC/7/3, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/47c2c5452.html>.

⁵⁴ CEDAW, *Recommendation Générale No. 35 on gender-based violence against women (updating general recommendation No.19)*, 14 juli 2017, CEDAW/C/GC/35, § 17, beschikbaar op: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/CEDAW_C_GC_35_8267_E.pdf.

⁵⁵ CAT, *General comment n°2: Implementation of article 2 by States parties*, 24 januari 2008, CAT/C/GC/2, beschikbaar op: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT%2fC%2fGC%2f2&Lang=fr.

⁵⁶ M. NOWAK, M. BIRK et G. MONINA, *The United Nations Convention against Torture and its Optional Protocol: A Commentary*, 2nd ed., Oxford University Press, Oxford, 2019, pp. 53 et 54.

⁵⁷ R. COPELON, *Gender Violence as Torture: The Contribution of CAT General Comment No. 2*, City L. Rev. 229, Volume II, 2008, p. 247, beschikbaar op: <https://academicworks.cuny.edu/clr/vol11/iss2/7/>

toegebracht die mevrouw ernstige pijn en leed hebben berokkend. Gezien het geweld plaatsvond binnen een patriarchale maatschappij waar discriminatie tegen vrouwen structureel is, kunnen deze handelingen en de daaruit voortvloeiende pijn en het lijden niet zonder discriminerende bedoelingen zijn gepleegd.

c) **Betrokkenheid van de staat**

Staten zijn medeplichtig aan SGG, zelfs wanneer zij niet de directe daders zijn, door discriminerende wetten op te stellen en te handhaven **of praktijken door de vingers te zien die genderstereotypen in stand houden, alsook door niet op te treden of onverschillig te staan tegenover dergelijk geweld.**

*“10. States’ obligations to prevent torture are indivisible, interrelated, and interdependent with the obligation to prevent other forms of ill-treatment. States have an obligation to prevent torture and ill-treatment whenever they exercise custody or control over individuals and where failure to intervene encourages and enhances the danger of privately inflicted harm (general comment No. 2). **States fail in their duty to prevent torture and ill-treatment whenever their laws, policies or practices perpetuate harmful gender stereotypes in a manner that enables or authorizes, explicitly or implicitly, prohibited acts to be performed with impunity.** States are complicit in violence against women and lesbian, gay, bisexual and transgender persons whenever they create and implement discriminatory laws that trap them in abusive circumstances (A/HRC/7/3).*

*11. States must exercise due diligence to prohibit, prevent and redress torture and ill-treatment whenever there are reasonable grounds to believe that such acts are being committed by private actors. This includes an obligation to prevent, investigate and punish acts of violence against women (A/47/38). **Indifference or inaction by the State provides a form of encouragement and/or de facto permission (general comment No. 2).** This principle applies to States’ failure to prevent and eradicate gender-based violence. **States’ failure to protect against prohibited conduct and effectively investigate and prosecute violations suggests consent, acquiescence and, at times, even justification of violence.** When States are aware of a pattern of violence or the targeting of specific groups by non-State actors, their due diligence obligations are likewise engaged and they are required actively to monitor and review data, apprise themselves of trends and respond appropriately.”⁵⁸*

*“The State’s indifference or inaction provides a form of encouragement and/or de facto permission. The Committee has applied this principle to **States parties’ failure to prevent and protect victims from gender-based violence, such as rape, domestic violence, female genital mutilation, and trafficking.**”⁵⁹*

⁵⁸ UN Human Rights Council, *Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development: Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Juan E. Méndez, A/HRC/31/57, 5 januari 2016, beschikbaar op: https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/57.

⁵⁹ CAT, *General Comment No. 2: Implementation of Article 2 by States Parties*, 24 januari 2008, CAT/C/GC/2, § 18, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/47ac78ce2.html>.

Uit de informatie over het land van herkomst van mevrouw, Honduras (zie *infra*, punt 6), blijkt dat deze staat machteloos staat tegenover geweld tegen vrouwen.

Met betrekking tot foltering dient NANSEN, in overeenstemming met de VN Speciale rapporteur inzake foltering, het volgende in herinnering te brengen:

“55. Domestic violence can cause severe physical or mental pain and suffering, constitutes gender discrimination, and is sometimes perpetrated with the purpose of eliciting information, punishment or intimidation (E/CN.4/1996/53). Domestic violence amounts to ill-treatment or torture whenever States acquiesce in the prohibited conduct by failing to protect victims and prohibited acts, of which they knew or should have known, in the private sphere (A/HRC/13/39/Add.5). [...]”

56. Societal indifference to or even support for the subordinate status of women, together with the existence of discriminatory laws and patterns of State failure to punish perpetrators and protect victims, create conditions under which women may be subjected to systematic physical and mental suffering, despite their apparent freedom to resist. [...] States’ condoning of and tolerant attitude towards domestic violence, as evidenced by discriminatory judicial ineffectiveness, notably a failure to investigate, prosecute and punish perpetrators, can create a climate that is conducive to domestic violence and constitutes an ongoing denial of justice to victims amounting to a continuous human rights violation by the State. [...]”⁶⁰

Op basis van het voorgaande staat vast dat mevrouw slachtoffer is van foltering. De procedurele waarborgen die met deze status gepaard gaan, moeten op haar worden toegepast. Bovendien vormen de folteringen (huiselijk en seksueel geweld) die zij heeft ondergaan daden van vervolging in de zin van de Conventie van Genève.

4.1.2. SGG als vervolging in de zin van de Conventie van Genève

Mevrouw heeft een achtergrond van SGG: zij was het slachtoffer van zeer ernstig huiselijk en seksueel geweld (dat als foltering kwalificeert, zie *supra*, punt 4.1).

Voorts maken de verklaringen van mevrouw deel uit van de Hondurese context waarin gendergerelateerd geweld, waaronder huiselijk en seksueel geweld, veelvuldig voorkomt, zoals blijkt uit de hieronder geanalyseerde objectieve bronnen (zie *infra*, punt 6.1).

In dit verband dient te worden herinnerd aan het feit dat seksueel en huiselijk geweld (zie hierboven, punt 4.1) tegen vrouwen, vormen van vervolging zijn. In dit verband heeft het CEDAW aangegeven dat:

*“15. Gender-related forms of persecution are forms of persecution that are directed against a woman because she is a woman or that affect women disproportionately. The Committee observes that understanding the way in which women’s rights are violated is critical to the identification of those forms of persecution. The Committee notes that **violence against women that is a prohibited form of discrimination against women is one of the major***

⁶⁰ UN Human Rights Council, *Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development: Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, Juan E. Méndez, A/HRC/31/57, 5 januari 2016, pp. 18-19, §§ 54-56, beschikbaar op: <https://daccess-ods.un.org/tmp/6009234.78603363.html>.

forms of persecution experienced by women in the context of refugee status and asylum. Such violence, just as other gender-related forms of persecution, may breach specific provisions of the Convention. **Such forms are recognized as legitimate grounds for international protection** in law and in practice. They may include the threat of female genital mutilation, forced/early marriage, threat of violence and/or so-called “honour crimes”, trafficking in women, acid attacks, **rape and other forms of sexual assault, serious forms of domestic violence**, the imposition of the death penalty or other physical punishments existing in discriminatory justice systems, forced sterilization, political or religious persecution for holding feminist or other views and the persecutory consequences of failing to conform to gender-prescribed social norms and mores or for claiming their rights under the Convention.⁶¹

Ook UNHCR beschouwt gendergerelateerd geweld als een daad van vervolging:

*“[...] There is no doubt that **rape and other forms of gender-related violence**, such as dowry-related violence, female genital mutilation, **domestic violence**, and trafficking, are acts which inflict severe pain and suffering – both mental and physical – and which have been used as **forms of persecution**, whether perpetrated by State or **private actors**.”⁶²*

Bovendien bepaalt het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (hierna: het Verdrag van Istanbul), dat België heeft geratificeerd, het volgende:

*“1. De partijen nemen de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat **gendergerelateerd geweld tegen vrouwen kan worden erkend als een vorm van vervolging** in de zin van artikel 1, A, tweede lid, van het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 1951 en als een **vorm van ernstig gevaar** die aanleiding geeft voor aanvullende/extra bescherming.*

*2. De partijen waarborgen dat **elk van de gronden uit dat Verdrag op gendersensitieve wijze wordt uitgelegd** en dat, indien wordt vastgesteld dat er op basis van een of meer van deze gronden reden is voor vrees voor vervolging, de aanvragers de vluchtelingenstatus wordt toegekend in overeenstemming met de van toepassing zijnde instrumenten.*

*3. De partijen nemen de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om gendersensitieve opvangprocedures en ondersteuningsdiensten voor asielzoekers op te zetten alsmede **genderrichtlijnen en gendersensitieve asielprocedures, met inbegrip van de vaststelling van de vluchtelingenstatus en verzoeken om internationale bescherming.**”⁶³*

⁶¹ CEDAW, *General recommendation No. 32 on the gender-related dimensions of refugee status, asylum, nationality and statelessness of women*, 14 november 2014, CEDAW/C/GC/32, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/legal/general/cedaw/2014/en/102146>.

⁶² UNHCR, *Guidelines on international protection: Gender-Related Persecution within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, 7 mei 200, HCR/GIP/02/01., § 9, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?page=search&docid=3d36f1c64&skip=0&query=HCR/GIP/02/01>.

⁶³ Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, art. 60. Voor het overige, zie ook: Council of Europe, *Gender-based Asylum Claims and Non-refoulement*:

Ten slotte bepaalt artikel 48/3 van de wet van 15 december 1980 het volgende:

“§ 1. De vluchtelingenstatus wordt toegekend aan de vreemdeling die voldoet aan de voorwaarden van artikel 1 van het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen dat op 28 juli 1951 te Genève tot stand is gekomen, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967.

§ 2. Daden van vervolging in de zin van artikel 1 A van het Verdrag van Genève moeten: a) ofwel zo ernstig van aard zijn of zo vaak voorkomen dat zij een schending vormen van de grondrechten van de mens, met name de rechten ten aanzien waarvan geen afwijking mogelijk is uit hoofde van artikel 15.2, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden; b) ofwel een samenstel zijn van verschillende maatregelen, waaronder mensenrechtenschendingen, die voldoende ernstig zijn om iemand op een soortgelijke wijze te treffen als omschreven in punt a).

De hierboven genoemde daden van vervolging kunnen onder meer de vorm aannemen van:

a) daden van lichamelijk of geestelijk geweld, inclusief **seksueel geweld**; [...]

f) daden van genderspecifieke of kindspecifieke aard.”

4.2. Het behoren tot een bepaalde sociale groep in de zin van de Conventie van Genève

Mevrouw moet, op basis van haar gender en haar slachtofferschap van SGG, worden beschouwd als lid van een bepaalde sociale groep in de zin van de Conventie van Genève.

De vervolging waarvan zij het slachtoffer is geworden, houdt verband met haar lidmaatschap van de sociale groep van vrouwen in Honduras, die in de Hondurese samenleving worden gediscrimineerd en het slachtoffer zijn van ongelijkheid en geweld op grond van hun ‘vrouw-zijn’.⁶⁴

In haar concluderende opmerkingen over de (gecombineerde) zevende en achtste periodieke rapporten van Honduras, gepubliceerd in november 2016, benadrukt het CEDAW (zie *infra*, punt 6, a), hoewel het enige vooruitgang met betrekking tot de situatie van Hondurese vrouwen toejuicht, vooral: problemen bij de toegang tot de rechter in gevallen van gendergerelateerd geweld, het voortbestaan van discriminerende patriarchale normen en schadelijke praktijken, de hoge prevalentie van gendergerelateerd geweld, waaronder huiselijk en seksueel geweld, onvoldoende bescherming voor slachtoffers van

Articles 60 and 61 of the Istanbul Convention, december 2019, pp. 14-21, beschikbaar op: <https://rm.coe.int/conventionistanbularticle60-61-web/1680995244>.

⁶⁴ Zie de redenering van de RvV met betrekking tot een Kameroense vrouw die slachtoffer was van huiselijk geweld, RvV 20 december 2018, nr. 214.378. Zie ook: UNHCR, *Guidelines on international protection: Gender-Related Persecution within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, 7 mei 200, HCR/GIP/02/01., § 30, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=3d36f1c64&skip=0&query=HCR/GIP/02/01>.

gendergerelateerd geweld.⁶⁵ NANSEN verwijst in dit verband ook naar een arrest van de RvV⁶⁶ waarin een gelijkaardige conclusie wordt getrokken met betrekking tot El Salvador:

“Sociale groep van “getrouwde vrouwen in El Salvador niet in staat om hun relatie te verlaten”

In El Salvador komt discriminatie en geweld tegen vrouwen vaak voor, voornamelijk huiselijk geweld. Er is een hoge graad van femicide. Geweld thuis en geweld door bendeleden zijn de belangrijkste vormen van geweld tegen vrouwen. De Raad meent dat er in El Salvador geen systematische vervolging van vrouwen is. Er is geen sprake van een groepsvervolging want vrouwen in El Salvador vormen in het algemeen geen groep die het voorwerp is van een groepsvervolging. ‘Getrouwde vrouwen in El Salvador die niet in staat zijn om hun relatie te verlaten’ zijn wel een herkenbare, specifieke sociale groep. Dit kan de basis zijn voor een nood aan internationale bescherming.”⁶⁷

4.3. Toepassing van artikel 48/7 van de wet van 15 december 1980, voortdurende vervolging en verhoogde vrees

Artikel 48/7 van de wet van 15 december 1980 bepaalt dat het feit dat een verzoekster reeds werd vervolgd, of reeds ernstige schade heeft ondergaan, of reeds rechtstreeks is bedreigd met dergelijke vervolging of met dergelijke schade, een duidelijke aanwijzing is dat de vrees voor vervolging of het risico op ernstige schade gegrond is, tenzij er goede redenen zijn om aan te nemen dat die vervolging of ernstige schade zich niet opnieuw zal voordoen, hetgeen door het CGVS moet worden aangetoond.

NANSEN herinnert aan de bewoordingen van het omstandig medisch rapport, waarin wordt geconcludeerd dat de tijdens het medische onderzoek van mevrouw vastgestelde psychische letsels zeer consistent zijn met haar relaas (zie *supra*, punt 3.1). NANSEN is derhalve van mening dat mevrouw het slachtoffer zou zijn van voortdurende vervolging indien zij naar Honduras zou terugkeren.

Eenzijds kan, naast het reeds opgelopen trauma vastgesteld door de medische documenten in het administratieve dossier, op basis van objectieve informatie worden geconcludeerd dat mevrouw, indien zij openlijk zou spreken over haar ervaringen, binnen de Hondurese samenleving zou worden gestigmatiseerd:

*“Sexual violence can result in significant physical, psychological and social consequences. Some women experience **secondary forms of harm**, which can include rejection by the spouse, family and wider community, and punishment (e.g. being accused of adultery, prosecuted and sometimes sentenced to punishments such as stoning as a result of being a victim). Discrimination, stigma and ostracism from their communities can **prevent***

⁶⁵ CEDAW, *Concluding observations on the combined seventh and eighth periodic reports of Honduras*, 25 november 2016, CEDAW/C/HND/CO/7-8, beschikbaar op: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2fC%2fHND%2fCO%2f7-8&Lang=en.

⁶⁶ RvV 29 april 2022, nr. 272.165, beschikbaar op: https://www.rvv-ccf.be/sites/default/files/arr/a272156.an_.pdf.

⁶⁷ Agentschap Integratie en Inburgering, “Vluchtelingenstatus voor “getrouwde vrouw in El Salvador niet in staat om relatie te verlaten” als lid van specifieke sociale groep”, *Nieuws*, 23 november 2022, beschikbaar op: https://www.agii.be/nieuws/vluchtelingenstatus-voor-getrouwde-vrouw-in-el-salvador-niet-in-staat-om-relatie-te-verlaten-als-lid?utm_source=flexmail&utm_medium=e-mail&utm_campaign=nieuwsbriefvreemdelingenrechteninternationaalfamilierecht2022nr10&utm_content=lees+meer.

*women obtaining education, employment and other types of assistance including protection and recovery assistance. Women ostracised from their families and communities can be soft targets for exploitation and often have little choice but to resort to ‘survival sex’ or other forms of transactional sex work to meet their basic needs.*⁶⁸

*“The severe physical and mental trauma inflicted on victims of sexual and gender-based violence is often exacerbated by the stigma and social exclusion they confront from families and communities. Stigma is one of the many gendered consequences of sexual violence and the result of pervasive gender stereotypes, and pre-established rules related to women’s roles in society, to certain understanding of men’s masculinity, and to societal norms on sexual orientation and gender identity.”*⁶⁹

Over haar vrees om terug te keren naar Honduras en hoe haar leven daar zou zijn, zegt mevrouw: “*ik kan me toch niet opsluiten in een kleine kamer*”.

De Hondurese context (zie *infra*, punt 6) impliceert dat mevrouw in stilte met haar trauma zal moeten leren leven. Een dergelijke discretie kan niet worden verwacht van haar.⁷⁰ Niet praten over wat zij heeft meegemaakt kan geen oplossing zijn, gezien zij op die manier onmogelijk van het trauma kan herstellen.

Uit objectieve informatie over Honduras (zie *infra*, punt 6) blijkt dat mevrouw als slachtoffer van foltering haar recht op genoegdoening en herstel krachtens artikel 14 van het Verdrag tegen foltering waarschijnlijk evenmin zal kunnen uitoefenen. Gezien de situatie in haar land van herkomst kan niet worden gegarandeerd dat zij medische en/of psychologische hulp kan krijgen om haar trauma te boven te komen.

Deze stand van zaken wordt bevestigd door VN-rapporten over de toegang tot gezondheidszorg in Honduras (zie *infra*, punt 6.1).

Volgens NANSEN moet het leven met de voortdurende angst om opnieuw slachtoffer te worden van huiselijk en seksueel geweld (gezien de prevalentie daarvan in Honduras, zie *infra*, punt 6), in combinatie met het feit dat zij geen gespecialiseerde begeleiding krijgt om

⁶⁸ Council of Europe, *Gender-based Asylum Claims and Non-refoulement : Articles 60 and 61 of the Istanbul Convention*, december 2019, p. 37, beschikbaar op: <https://rm.coe.int/conventionistanbularticle60-61-web/1680995244>.

⁶⁹ United Nations Fund for Victims of Torture, *Surviving torture and Fighting stigma: The road to recovery for victims of sexual and gender-based torture*, 3-4 april 2019, p. 9, beschikbaar op: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Torture/UNVFVT/Surviving_Torture_and_Fighting_Stigma_Workshop_Report.pdf.

⁷⁰ Naar analogie kan worden verwezen naar de rechtspraak van het Hof van Justitie die in de zaak Y, Z (C-71/11 en C-99/11) duidelijk maakt dat bij de beoordeling van de vrees geen rekening kan worden gehouden met het element dat de vervolging kon worden vermeden. Zie ook: C. QUERTON, “Non-State Actors of Protection and the Sliding Scale of Protection for Refugee Women”, *Refugee Survey Quarterly*, 2022:

“This trend renders the return of women seeking asylum conditional on remaining under the protection of a “male support network” without considering how this may lead to future forms of harm and loss of autonomy. The reasoning implies an expectation that women claiming asylum return to seek protection from these undefined “male networks”. This, in turn, amounts to a requirement to take action to avoid persecution, which has been firmly rejected by regional and national courts in other types of cases. National and regional jurisprudence concerning refugee claims based on individuals’ sexual orientation, political opinion or religious identity establishes that refugees are not required, and cannot be expected, to take reasonable steps to avoid persecutory harm or to live “discreetly” in order to avoid it. [...]

Women’s freedom of movement, freedom of association with others and freedom of self-expression is limited by not being permitted to leave the home without a male guardian and not being permitted to autonomously navigate any aspect of public or private life but rather to do so through the voice of a male guardian.”

haar trauma te boven te komen, worden beschouwd als een vorm van voortdurende vervolging.

Tijdens het persoonlijk onderhoud bij het CGVS sprak mevrouw over haar vrees in geval van terugkeer naar Honduras. Zij gaf aan dat ze bang is om opnieuw “hetzelfde” mee te maken, verwijzend naar het hoge niveau van criminaliteit, feminicides en de situatie van vrouwen in haar land van herkomst. Zij geeft ook aan dat zij nog steeds angst ervaart vanwege haar vader, die haar op psychologisch vlak nog veel pijn kan doen, onder meer door haar schuldgevoelens op te leggen en haar verantwoordelijk te stellen. Mevrouw legt ook uit dat zij in België, ondanks de instabiliteit van haar situatie op vlak van verblijf, werk en andere levensomstandigheden, toch een zekere innerlijke rust heeft kunnen vinden.

Ook tijdens het gesprek met NANSEN verduidelijkte mevrouw dat de situatie die zij thuis meemaakte representatief is voor de bredere manier waarop vrouwen en meisjes in Honduras worden behandeld. Zij woonde sinds een jonge leeftijd bij haar vader, waar zij zowel getuige was van als zelf slachtoffer werd van misbruik. Ze beschreef hoe oudere mannen haar op een ‘bepaalde manier’ bekeken en opmerkingen maakten die volstrekt ongepast waren voor haar leeftijd. Ze gaf aan dat ze zich niet veilig voelde, noch thuis, noch buitenshuis, waar ze al op jonge leeftijd opmerkingen te horen kreeg zoals “ze is al mooi” of “ze krijgt al borstjes”.

Mevrouw benadrukte dat een terugkeer naar Honduras voor haar ondenkbaar is, met name omdat ze niet langer wil lijden of geconfronteerd wil worden met misogyn gedrag.

Hieraan moet worden toegevoegd dat zij bij terugkeer naar Honduras geen beroep zou kunnen doen op de bescherming van haar nationale autoriteiten (zie *infra*, punt 6), noch op haar familiaal netwerk⁷¹. Haar oma, bij wie zij destijds een toevlucht vond, is gestorven. Toen mevrouw haar moeder vertelde wat haar vader haar had aangedaan, koos haar moeder ervoor hem te blijven beschermen en bij hem te blijven. Hierdoor zegt mevrouw dat ze geen familie meer heeft in Honduras.

In dit verband moet worden opgemerkt dat slachtoffers die hun ervaringen niet kunnen delen met familie en vrienden - wat het geval zou zijn voor mevrouw als ze terugkeert naar Honduras - en die geen beroep kunnen doen op sociale steun vanwege sociale taboes, een groter risico op dissociatie en onderdrukking van herinneringen lopen:

“For instance, victims who cannot share their experiences with family and friends, who cannot count on the support of society due to social taboos are more likely to “dissociate” and suppress memories. Also, if the traumatic experience is related to sexuality (rape, sexual abuse, etc.), dissociation and amnesia are more common than in other cases. Women asylum-seekers face these circumstances more often than men, so this should be considered when applying internal credibility indicators.”⁷²

Het is opmerkelijk dat, hoewel het geweld een andere vorm aannam nadat mevrouw vertelde over het seksueel geweld aan haar nicht, het geweld pas ophield toen zij het land verliet en zij geen enkele vorm van contact meer had met haar vader (zie *supra*, onder punt 3.1).

⁷¹ Bovendien is het zoeken naar een persoonlijk netwerk dat de verzoekster kan beschermen niet vereist door het internationaal vluchtelingenrecht. Zie *supra*, voetnoot n°74, citatie van C. QUERTON.

⁷² Hungarian Helsinki Committee, *Credibility Assessment in Asylum Procedures*, A multidisciplinary Training Manual, Volume 2, 2015, pp. 45-46, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/5582addb4.html>.

Anderzijds is NANSEN van mening dat de vrees voor vervolging van mevrouw moet worden beoordeeld in het licht van de “dwingende redenen”-clausule, naar analogie⁷³ met de beëindigingsclausule zoals omschreven in artikel 1C, lid 5, van het Verdrag van Genève, waarin staat dat:

“Dit Verdrag houdt op van toepassing te zijn op elke persoon die valt onder de bepalingen van afdeling A, indien:

Hij niet langer kan blijven weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen, omdat de omstandigheden in verband waarmede hij was erkend als vluchteling, hebben opgehouden te bestaan;

Met dien verstande echter, dat dit lid niet van toepassing is op een vluchteling die onder lid 1 van afdeling A van dit artikel valt, en die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen.”

Deze specifieke bepaling is ook opgenomen in artikel 11, lid 3, van de Kwalificatierichtlijn (herschikking):

“De punten e) en f) van lid 1 zijn niet van toepassing op een vluchteling die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, of, in het geval van een staatloze, van het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, in te roepen.”

Deze “dwingende redenen”-clausule houdt in dat van een vluchteling niet kan worden verwacht dat hij terugkeert naar zijn land van herkomst, vanwege de aard van de redenen die hij aanvoert.

UNHCR verduidelijkt in haar “*Guidelines on International Protection No. 3: Cessation of Refugee Status under Article 1C(5) and (6) of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees*” wat bedoeld wordt met dwingende redenen die voortvloeien uit vervolging in het verleden. UNHCR stelt in dit document dat bijvoorbeeld van personen die getuige of overlevende zijn van geweld - inclusief seksueel geweld - en van ernstig getraumatiseerde personen niet kan worden verwacht dat zij naar hun land van herkomst terugkeren, juist omdat zij aan zeer ernstige vervolging zijn blootgesteld.⁷⁴

Gezien het aantal, de aard en de ernst van de vervolgingen waarvan mevrouw het slachtoffer is, is NANSEN van mening dat redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat zij naar Honduras terugkeert.

De VN Speciale rapporteur inzake foltering stelt in dezelfde zin:

“59. The refoulement context sheds light on several key issues, notably the question of re-affiliation. There is no limit on where trauma stemming from past violation ends. Some forms of torture might constitute continuing and

⁷³ RvV 27 oktober 2016, nr. 177.178, § 4.10. Zie ook: H. GRIBOMONT, “Violences domestiques suffisamment graves pour fonder une crainte exacerbée et persistante”, *Newsletter EDEM*, december 2016, beschikbaar op: <https://cahiersedem.wordpress.com/2016/12/01/c-c-e-27-octobre-2016-n-177178-violences-domestiques-suffisamment-graves-pour-fonder-une-crainte-exacerbee-et-persistante/>.

⁷⁴ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 3: Cessation of Refugee Status under Article 1C(5) and (6) of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees (the “Ceased Circumstances” Clauses)*, 10 februari 2003, HCR/GIP/03/03, beschikbaar op: <http://www.refworld.org/docid/3e50de6b4.html>.

*permanent violations and in some cases, re-exposure to the stimulus might constitute psychological torture (e.g. when medical expertise indicates that there might be a risk of suicide if a survivor is returned). In the refugee context, even if there is no risk of future persecution, past persecution may nonetheless warrant granting of international protection.*⁷⁵

De RvV heeft bovendien reeds overwogen dat de psychologische problemen en de grote kwetsbaarheid van een vrouw als gevolg van SGG elk redelijk vooruitzicht op terugkeer uitsluiten:

*“4.14. Le Conseil estime dès lors que la requérante démontre à suffisance être dans une **souffrance psychologique intense et grave**. Interrogée à l’audience du 11 octobre 2016, la requérante réitère ses déclarations et insiste sur son état de **grande vulnérabilité psychologique**. Ainsi, le Conseil a-t-il pu percevoir, au travers des déclarations sincères et spontanées de la requérante, que celle-ci est habitée d’une grande souffrance émotionnelle lorsqu’elle évoque les événements vécus.*

*4.15. Dans les circonstances particulières de la cause, le Conseil estime donc pouvoir déduire **des propos de la requérante et des nombreux documents médicaux déposés, qu’il existe dans son chef un état de crainte persistante et exacerbée** qui fait obstacle à toute perspective raisonnable de retour dans son pays.*

*4.16. Par conséquent, il convient d’octroyer à la requérante la protection internationale sollicitée. Dans le présent cas d’espèce, la requérante a des raisons de craindre d’être persécutée du fait de son appartenance au groupe social des femmes.*⁷⁶

Recenter, in een zaak waarin de feiten vergelijkbaar waren met die in de onderhavige zaak, heeft de RvV verklaard:

*“5.6.4. Comme déjà mentionné, les attestations de suivi psychologique fournies par la requérante indiquent qu’elle présente **des symptômes « qui correspondent à l’état clinique typique des victimes de violences sexuelles »**. « D ’après [ses] observations », la psychologue mentionne que la requérante présente **un état de stress post-traumatique** avec les symptômes suivants : « - réminiscences traumatiques et idées envahissantes ; - sentiment de culpabilité marquée et inquiétude excessive ; - sentiment d’isolement ; - détresse psychique ; - dégradation de l’estime de soi ; - hypervigilance ». La dernière attestation ajoute que « [b]ien qu’il soit possible d’observer chez Mme M. une certaine évolution grâce à ses grands efforts en vue de son rétablissement, Il est important de souligner que la vulnérabilité psychique de Madame continue d’être importante ».*

⁷⁵ UN Human Rights Council, *Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development : report of the Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, Manfred Nowak, 15 januari 2008, A/HRC/7/3, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/47c2c5452.html>.

⁷⁶ RvV 27 oktober 2016, nr. 177.178, § 4.10. Zie ook: H. GRIBOMONT, “Violences domestiques suffisamment graves pour fonder une crainte exacerbée et persistante”, *Newsletter EDEM*, december 2016, beschikbaar op: <https://cahiersedem.wordpress.com/2016/12/01/c-c-e-27-octobre-2016-n-177178-violences-domestiques-suffisamment-graves-pour-fonder-une-crainte-exacerbee-et-persistante/>.

Dès lors, le Conseil estime devoir **analyser les craintes de la requérante sous l'angle des raisons impérieuses tenant à des persécutions antérieures qui pourraient l'empêcher de rentrer dans son pays d'origine, malgré l'ancienneté des faits originels** qui n'exclut évidemment pas que des personnes puissent encore avoir des raisons valables de craindre au sens de la Convention de Genève, compte tenu des circonstances propres à leur cause.

Dans ce cas, il convient de **raisonner par analogie avec le paragraphe 5 de la section C de l'article 1er de la Convention de Genève** qui autorise, malgré le changement de circonstances dans le pays d'origine ou malgré l'ancienneté des faits, à considérer que la qualité de réfugié peut être reconnue au demandeur, « qui peut invoquer, pour refuser de se réclamer de la protection du pays dont il a la nationalité, des raisons impérieuses tenant à des persécutions antérieures » (cfr notamment CPRR 91-490/F161, du 7 janvier 1993; CPRR 96-1850/F517, du 8 septembre 1997; CPRR, 05-0616/F2563 du 14 février 2007; CCE, 29.223 du 29 juin 2009; CCE, 55.770 du 9 février 2011).

En l'occurrence, le Conseil estime **pouvoir déduire des propos de la requérante** lors de ses entretiens personnels, de ceux qu'elle a tenus lors de l'audience du 26 avril 2022 **et des attestations psychologiques circonstanciées déposées à l'appui de sa demande**, qu'elle se trouve manifestement dans un état de **fragilité psychologique extrême et qu'elle conserve des séquelles résultant directement de l'agression sexuelle qui lui a été infligée dans son pays d'origine**. Cet état et ces séquelles permettent de conclure à l'existence, dans son chef, d'une **crainte exacerbée, comme soulignée dans la requête, rendant inenvisageable, pour des raisons impérieuses, un retour dans son pays d'origine, en dépit de l'ancienneté des faits invoqués.**⁷⁷

De hierboven ontwikkelde elementen sluiten ook een alternatief voor interne bescherming⁷⁸ in de zin van artikel 48/5, § 3, van de wet van 15 december 1980 uit.

5. Vrees voor vervolging door bendes

Zoals hieronder wordt besproken (punt 6, b), is bendegeweld zeer aanwezig in Honduras. Mevrouw heeft een gegronde vrees voor vervolging door bendes wegens haar lidmaatschap van de sociale groep van vrouwen zonder sociaal netwerk in Honduras.

Bij wijze van inleiding benadrukken we dat:

*"It is well known that El Salvador, Honduras, and Guatemala have some of the **highest rates of violence against women** in the world and that the region is **seriously affected by the presence of gangs**. What is less recognized is the fact that, within this context of rampant gender-based*

⁷⁷ RvV 11 augustus 2022, nr. 275.955.

⁷⁸ Zie: NANSEN, Kaboul en tant qu'alternative de protection interne pour les personnes en besoin de protection subsidiaire, NANSEN-NOTE 2020-3, beschikbaar op: <https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2020/11/NANSEN-NOTE-2020-3-updated-KABOUL-alternative-de-protection-interne-pour-personnes-en-besoin-de-protection-subsidiaire.pdf>.

violence, gang members pose not only a unique risk to females but also in many instances the most extreme risk. As such, it is imperative that immigration professionals across the spectrum understand the gender dynamics within gang culture and the way in which those dynamics translate to risk to females”⁷⁹

Het profiel van mevrouw binnen de sociale groep van vrouwen in Honduras onderscheidt zich door verschillende kenmerken die het bestaan van een differentieel risico aantonen.

In een eerdere publicatie ontwikkelt NANSEN het begrip “differentiële risicobenadering”:

“NANSEN stelt vast dat verschillende beslissingen van het CGVS en arresten van de RvV de zogenaamde ‘differentiële risicobenadering’ toepassen. Dit houdt in dat een verzoeker een risico op schade moet aantonen dat groter is dan dat van anderen die zich in een soortgelijke situatie bevinden.⁸⁰ Er wordt vereist dat de asielzoeker aantoont hoe zijn of haar situatie anders is dan die van de doorsnee Salvadoraanse burger die te lijden heeft onder het bendegeweld. Dat een persoon bij terugkeer geconfronteerd wordt met afpersing of beroving door een bende volstaat niet om een gegronde vrees voor vervolging aan te tonen omdat het een algemeen risico betreft waar veel Salvadoranen mee geconfronteerd worden. Er wordt met andere woorden een hogere bewijsstandaard gehanteerd: de asielzoeker dient niet ‘slechts’ een risico op vervolging aan te tonen maar dient aan te tonen hoe hij of zij meer geïsoleerd zal worden dan een ‘doorsnee’ Salvadoraan. Een verhoogd risico moet aangetoond worden.”⁸¹

Deze publicatie is gericht op El Salvador, maar sommige lessen en in het bijzonder de differentiële risicobenadering zijn van toepassing op de situatie in Honduras. De drie landen van Midden-Amerika (Honduras, Guatemala en El Salvador) worden echter gewoonlijk samen in dezelfde publicatie behandeld, omdat de situaties zo sterk op elkaar lijken.⁸²

In combinatie met de informatie over het land van herkomst, verklaren drie kenmerken van het profiel van mevrouw waarom zij een groter risico loopt dan andere Hondurese vrouwen om bij terugkeer door bendes te worden vervolgd. De eerste is het feit dat zij terugkeert uit het buitenland naar Honduras (a). De tweede betreft het ontbreken van een band met haar land en met name het feit dat zij geïsoleerd en onbeschermd zal zijn (b). En de derde is dat ze slachtoffer van ernstig seksueel geweld is (c).

5.1. Status als teruggekeerd uit het buitenland

Tijdens haar verblijf in België is de manier waarop mevrouw zich gedraagt geëvolueerd. De manier waarop zij zich in het Spaans uitdrukt is veranderd. Ze heeft bijvoorbeeld een accent ontwikkeld dat haar onderscheidt van de rest van de Hondurese bevolking. Bovendien is haar

⁷⁹ Th. BOERMAN and J. KNAPP, “Gang culture and violence against women in El Salvador, Honduras, Guatemala”, *Immigration Briefings*, maart 2017, p. 1.

⁸⁰ V. HOLZER, *Refugees from Armed Conflict: The 1951 Refugee Convention and International Humanitarian Law*, Cambridge, Intersentia, 2015, pp. 110-111.

⁸¹ NANSEN-note 2021/2, *El Salvador – Internationale bescherming overeenkomstig het Vluchtelingenverdrag*, beschikbaar op: <https://nansen-refugee.be/nl/2021/09/08/bendegeweld-internationale-bescherming-el-salvador/>.

⁸² Zie bijvoorbeeld : UNHCR, *Women on the run – First hand account of refugees fleeing El Salvador, Guatemala, Honduras, and Mexico*, oktober 2015, beschikbaar op: <https://www.unhcr.org/publications/operations/5630f24c6/women-run.html>; Th. BOERMAN and J. KNAPP, “Gang culture and violence against women in El Salvador, Honduras, Guatemala”, *Immigration Briefings*, maart 2017, pp. 1-16.

algemene houding tijdens haar lange verblijf in België veranderd. Dit kan worden omschreven als “verwestering”. Het begrip verwestering in verband met de nood aan bescherming van Afghaanse vrouwen werd eerder ontwikkeld door NANSEN.⁸³

Door de structuur van de samenleving in Honduras circuleert informatie zoals de komst van een nieuwkomer of de terugkeer van een lid van de gemeenschap na lange tijd zeer snel. Zo stellen Th. Boerman en J. Knapp dat:

*“First, **community life** in El Salvador, Honduras, and Guatemala is defined by overlapping family-social networks, frequent social interaction, and the population’s fixation on knowing who is in the social environment. Together, these factors make it **virtually impossible for individuals to relocate to a new neighborhood or small community without being immediately recognized as newcomers**. Also, because of the communication that naturally occurs between family and friends living in other areas of the countries, these overlapping family-social networks oftentimes ensure that news of an individual’s or family’s presence **in a new area will soon be communicated back to their former community**. When this occurs, the individuals whom the victim has fled from become aware of the victim’s whereabouts and can easily travel to the new community or mobilize their criminal associates in that community to renew or initiate threats against him or her.*

*Second, **gang members are obsessive about knowing who lives and moves within territories under their control** and are aware of virtually everything that occurs within those areas. [...] Strangers are predictably confronted to determine who they are, where they are from, and why they are there, including demands that they display their identification.*

*Third, gangs have **well-established communication networks** throughout their respective countries. [...]”⁸⁴*

De auteurs voegen eraan toe dat:

*“It is critical to note that, for women who do go into hiding and are able to escape reprisals, **the passage of time does not typically translate to a diminished likelihood of retaliation and, in fact, it may actually increase the risk** if later located because allowing them to escape would cause gang members to be perceived as weak, thereby necessitating a punitive response in order to rehabilitate abusers’ images.”⁸⁵*

Het geciteerde fragment toont aan hoe bendes voortdurende controle uitoefenen op de sociale interactie en communicatie binnen hun wijk en dat het onredelijk is te denken dat men gemakkelijk kan vermijden onder hun radar te vallen.

Ook moet worden opgemerkt dat:

*“**Females not only are targeted as jainas or for coerced service to gangs but also are simply abducted, gang-raped, and often held for days***

⁸³ Zie pp. 7-11. Beschikbaar op: <https://nansen-refugee.be/nl/2020/06/29/verwesterde-afghaanse-vrouw-risico-in-geval-van-terugkeer-bescherming/>.

⁸⁴ Th. BOERMAN and J. KNAPP, “Gang culture and violence against women in El Salvador, Honduras, Guatemala”, *Immigration Briefings*, maart 2017, pp. 13-14.

⁸⁵ *Ibid.*, p. 10.

*at a time before being thrown to the street in a state of physical, emotional, and psychological ruin. **Many young girls are abducted while engaging in activities of normal life, such as walking home from school or their friends' homes, the store, or church.***⁸⁶

Bovendien toont een UNHCR-studie het belang van afpersing door bendes aan en identificeert bepaalde risicoprofielen:

“Threats or Attacks after Failure to Pay Extortion Fees

*Many women living in areas with widespread presence of criminal armed groups fled in part because they were constantly subject to extortion, with escalating physical threats if they were unable to pay. [...] In NTCA countries, **many women were targeted for extortion** if they or their family were viewed or perceived as (even moderately) successful. In other cases, criminal armed groups in the NTCA learned that women had family or friends in the United States who were sending them money, and demanded that they pay high fees. If women missed payments, they received death threats or direct attacks by the criminal armed groups.*⁸⁷

Ten slotte blijkt uit internationale rapporten dat Honduras zijn “returnees” onvoldoende beschermt:

*“330. Despite these developments, the Commission notes with concern that the **measures adopted by the Honduran State for the care of returnees and deportees** focus almost exclusively on the prevention of and response to economic migration and on the reintegration of migrants into the country through labor insertion. In this regard, the State **does not have adequate programs to identify and assist deportees in need of protection**, i.e. Hondurans who were forced to flee the country and are unable to return to their place of residence because of the risk that this would pose to their lives and physical integrity. As a consequence, people identified with protection needs are often referred to civil society organizations for assistance and protection.*⁸⁸

In dit verband legt mevrouw tijdens het persoonlijk onderhoud uit dat de situatie in Honduras heel complex is. Als er iemand zou te weten komen dat er één van haar familieleden hier (in Europa) woont, dan zouden ze kunnen denken dat haar familie meer geld heeft dan wat in de realiteit het geval is, wat een aanleiding zou zijn voor afpersingen. Zij geeft ook aan dat bij een eventuele terugkeer mensen zouden denken dat zij en haar gezin financieel welgesteld zijn, omdat zij zo lang weg is geweest. Hoewel zij geen contact onderhoudt met mensen in Honduras, is het geen geheim dat zij momenteel in Europa verblijft. Ze is inmiddels al acht jaar weg, en haar manier van spreken is duidelijk veranderd. Dit zou opvallen en er zou snel bekend worden dat zij lange tijd niet in Honduras is geweest.

⁸⁶ Th. BOERMAN and J. KNAPP, “Gang culture and violence against women in El Salvador, Honduras, Guatemala”, *Immigration Briefings*, maart 2017, p. 10.

⁸⁷ UNHCR, *Women on the run – First hand account of refugees fleeing El Salvador, Guatemala, Honduras, and Mexico*, oktober 2015, pp. 20-21, beschikbaar op: <https://www.unhcr.org/publications/operations/5630f24c6/women-run.html>.

⁸⁸ INTER-AMERICAN COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, Country report, *Situation of Human Rights in Honduras*, 27 augustus 2019, OEA/Ser.LV/II. Doc.146/19, beschikbaar op: <https://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Honduras2019-en.pdf>. Zie ook *infra*, punt 6.

5.2. Status als onbeschermde vrouw

Indien mevrouw naar Honduras terugkeert zal ze niet kunnen terugvallen op haar familiaal netwerk (zie *supra*, punt 4.3). Hierdoor zal zij geïsoleerd zijn en des te kwetsbaarder worden voor de dreiging van bendes:

“While not exclusively the case, the dangers are particularly high for “unprotected” females, i.e., those outside of protective, male-dominated relationships. In the patriarchal cultures of El Salvador, Honduras, and Guatemala the presence of a robust and engaged male in a young girl’s or woman’s life (e.g., father, husband, boyfriend, or other actively involved adult male family member) is a powerful protective factor whereas the absence of such a protective male presence is an equally powerful risk factor. Stated most succinctly, females outside the umbrella of such a relationship are highly recognizable within their communities, perceived as “unprotected” and viewed by gang members as “low hanging fruit. [...]”⁸⁹

Het gebrek aan een familiaal netwerk en steun verklaart ook waarom een intern vluchtalternatief voor mevrouw niet overwogen kan worden:

*“Finally, social, cultural, and economic factors typically make it difficult for anyone to **relocate internally**, but, depending on their particular situation, it may be **virtually impossible for females**. Specifically, **unless** women have an intact family network in their new community that is able and willing to provide physical security, economic support, and housing, **relocating to another area to escape threats and violence cannot generally be considered a viable alternative**. Even if women do have those types of supports, the aforementioned variables may still make it impossible for them to relocate safely. For women attempting to relocate internally to areas in which they have no supportive and protective family network is, at best, **trading the risk in the home community for similar risks in the new area as they are immediately recognized as “unprotected” females and at risk from gangs, sexual predators, abusive police, and, potentially, labor market abusers.**”⁹⁰*

5.3. Status als slachtoffer van seksueel geweld

Zoals hierboven is aangetoond, is mevrouw het slachtoffer van ernstig seksueel geweld. De gevolgen van deze vervolging en de situatie van vrouwen in Honduras maken het voor haar onmogelijk om terug te keren naar haar land van herkomst. NANSEN heeft hierboven uiteengezet hoe dit alleen al rechtvaardigt dat zij internationale bescherming nodig heeft.

Door het feit dat mevrouw reeds het slachtoffer is geweest van seksueel geweld (een van de manieren waarop bendes vrouwen vervolgen) loopt zij echter een groter risico op vervolging door bendes. Hierover stellen Th. Boerman en J. Knapp:

⁸⁹ Th. BOERMAN and J. KNAPP, “Gang culture and violence against women in El Salvador, Honduras, Guatemala”, *Immigration Briefings*, maart 2017, pp. 8-9.

⁹⁰ *Ibid.*

*“After having threatened or subjected a woman to physical and/or sexual violence, she is **at exponentially higher risk of future victimization as compared to those with no such history of threats or abuse.**”⁹¹*

De combinatie van deze drie specifieke kenmerken bij mevrouw toont aan waarom zij een groter risico loopt dan de rest van de Hondurese vrouwelijke bevolking om door bendes te worden vervolgd.

Haar status als teruggekeerd uit het buitenland, die gemakkelijk herkenbaar is na lange afwezigheid en waarbij men om die reden als “rijk” kan worden beschouwd; de kenmerken van het gemeenschapsleven in Honduras (nauwe netwerken van informele communicatie die een snelle en uitgebreide verspreiding van informatie verklaren); haar status als alleenstaande vrouw zonder steun van familie; en het feit dat zij in het verleden reeds het slachtoffer is geweest van seksueel geweld, zijn immers allemaal factoren die samen aantonen dat zij een geponde vrees heeft om door bendes te worden vervolgd indien zij naar Honduras terugkeert.

6. Gebrek aan bescherming door de Hondurese autoriteiten

Overeenkomstig artikel 48/5, § 2, eerste lid van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen:

*“**Bescherming**, in de zin van de artikelen 48/3 en 48/4, moet **doeltreffend en van niet-tijdelijke aard zijn en wordt in het algemeen geboden wanneer de bedoelde actoren omschreven in het eerste lid redelijke maatregelen tot voorkoming van vervolging of het lijden van ernstige schade treffen, onder andere door de instelling van een doeltreffend juridisch systeem voor opsporing, gerechtelijke vervolging en bestraffing van handelingen die vervolging of ernstige schade vormen, en wanneer de verzoeker toegang tot een dergelijke bescherming heeft.**”*

Over deze definitie zegt S. BODART:

*“Si cette définition définit des moyens minimaux à mettre en œuvre par l'autorité, l'on voit aussi qu'elle va plus loin en posant des **critères d'effectivité des poursuites et d'accès à la protection**. L'on parlera donc ici d'un concept de protection « effective ». Il se caractérise par la **combinaison de trois composantes**: l'adoption de « **mesures raisonnables** » pour empêcher les persécutions ou les atteintes graves, l'existence « entre autres » d'un **système judiciaire effectif** pour les réprimer et l'**accès de la victime à cette protection.**”⁹²*

In de memorie van toelichting bij de wet van 15 september 2006, waarbij artikel 48/5 in de wet van 15 december 1980 werd ingevoegd, wordt met betrekking tot deze bescherming het volgende gesteld:

*“Er moet worden gezorgd voor een stelsel van binnenlandse bescherming en voor regelingen op het gebied van de opsporing, vervolging en bestraffing van handelingen die vervolging inhouden of tot ernstige schade leiden. Het gaat hierbij om de vraag **of een dergelijk stelsel als geheel***

⁹¹ *Ibid.*, p. 9.

⁹² BODART, S., *La protection internationale des réfugiés en Belgique*, Bruylant, 2008, p. 229.

een adequate en toegankelijke bescherming biedt aan alle leden van de bevolking. *Voorwaarde voor een daadwerkelijke bescherming is dat de staat het stelsel moet kunnen en willen toepassen op zodanige wijze dat het gevaar van vervolging of andere ernstige schade in feite minimaal is.*⁹³

De voorbereidende werken geven ook de elementen aan die door de asielinstanties moeten worden onderzocht om te bepalen of de staat **redelijke maatregelen** heeft genomen:

- de algemene omstandigheden in het land van herkomst;*
- de medeplichtigheid van de staat wat betreft het toebrengen van de desbetreffende schade;*
- het karakter van het beleid dat de staat ten aanzien van deze problematiek voert; is er een strafrecht van kracht waarbij gewelddadige aanvallen van vervolgers in overeenstemming met de ernst van hun misdrijven worden bestraft?*
- de invloed die vermeende vervolgers hebben op functionarissen van de staat;*
- zijn de officiële maatregelen doeltreffend of worden zij slechts voor de vorm genomen? Zijn de strafvervolgingsinstanties bereid overtreders op te sporen, te vervolgen en te bestraffen?*
- is de passiviteit van de staat systematisch?*
- is er sprake van weigering van diensten door de staat? – treft de staat maatregelen om het toebrengen van schade te voorkomen?*⁹⁴

Overeenkomstig artikel 48/5, § 2, tweede lid kan het land van herkomst niet alleen redelijke maatregelen nemen om vervolging of ernstige schade te voorkomen. Het moet beschikken over een doeltreffend rechtsstelsel om daden van vervolging of ernstige schade op te sporen, te vervolgen en te bestraffen.

In dit verband verklaart S. BODART:

*“L’existence d’un système judiciaire effectif apparait comme l’élément central de la notion de protection effective. S’il ne peut être exigé d’un État qu’il garantisse une sécurité absolue à ses citoyens, en revanche, **il doit pouvoir leur offrir un système qui s’emploie à réprimer effectivement les exactions dont ils seraient victimes.**”*⁹⁵

Hij voegt toe:

*“Mais du point de vue de la victime, lorsque le mal a été commis, il est probablement tout aussi pertinent d’examiner si elle a **une possibilité***

⁹³ Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, KAMER, 2005-2006, 10 mei 2006, nr. 2478/1, p. 87. Ook deze bepaling is gewijzigd bij de wet van 8 mei 2013 (M.B., 22 mei 2013), waarin is bepaald dat de bescherming “doeltreffend en niet tijdelijk” moet zijn.

⁹⁴ *Ibid.*, p. 88.

⁹⁵ BODART, S., *op.cit.*, p. 231.

*d'être rétablie dans ses droits, d'obtenir une réparation, pour évaluer l'effectivité de la protection.*⁹⁶

Het slachtoffer van vervolging of ernstige schade moet toegang krijgen tot bescherming. In dit verband verklaart S. BODART:

*“La définition de la protection qui se dégage de l'article 7 de la directive « qualification » amène à considérer qu'il n'existe une protection effective que si les victimes de persécution ou d'atteintes graves disposent de la faculté de dénoncer celles-ci auprès d'une autorité judiciaire et d'obtenir la condamnation de leurs auteurs.*⁹⁷

De beoordeling van het bestaan van daadwerkelijke bescherming moet een combinatie zijn van een onderzoek van de persoonlijke situatie van de verzoeker en de algemene situatie in het land van herkomst:

*“In sum, the Qualification Directive requires an individual assessment of whether or not an applicant can obtain an effective and non-temporary protection against harm in the country of origin. However, objective and general considerations relating to the actions of the actors inflicting harm or actors seeking to provide protection, the legal framework on the country of origin and its application, as wells as general human rights compliance in that country, are relevant evidentiary considerations in that assessment.*⁹⁸

6.1. Situatie van vrouwen in Honduras en respect voor hun mensenrechten

In het algemeen hebben de meeste VN-organen die de mensenrechtensituatie in Honduras hebben onderzocht, de moeilijke situatie en de wijdverspreide discriminatie van vrouwen in Honduras benadrukt.

Aldus, in haar rapport over de situatie van vrouwen in Honduras⁹⁹, bevestigt het CEDAW, ondanks enige vooruitgang, de hoge prevalentie van gendergerelateerd geweld¹⁰⁰, waaronder

⁹⁶ *Ibid.*, p. 231.

⁹⁷ *Ibid.*, p. 235.

⁹⁸ LEHMANN, Julian M., 'Protection' in *European Union Asylum Law*, Brill / Nijhoff, Leiden, 2020, p.91.

⁹⁹ CEDAW, *Concluding observations on the ninth periodic report of Honduras*, 31 oktober 2022, CEDAW/C/HND/CO/9, beschikbaar op: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2fC%2fHND%2fCO%2f9&Lang=fr.

¹⁰⁰ “24. The Committee reiterates its concern about the **persistence of gender-based violence against women in the State party, including sexual violence**. It regrets that the persistence of **high levels of insecurity, violence and organized crime in the State party, is negatively affecting the enjoyment by women and girls of their human rights**. It is particularly concerned that, according to the Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC), Honduras had the **highest femicide rate in Latin America in 2019**. It also notes with concern:

(a) The reduction in article 193 of the Penal Code of the minimum sentence for the crime of femicide (15 years less than under the previous Penal Code), and that at least 278 femicides in the State party have been reported in 2020 and 318 in 2021, mostly committed by intimate partners or former intimate partners;

(b) That the new Penal Code no longer specifically criminalizes marital rape;

(c) Underreporting of gender-based violence against women and girls due to **victims' fear of stigmatization or reprisals**, economic dependence on an abusive partner, legal illiteracy, language barriers and **lack of trust in the law enforcement authorities**;

(d) The **lack of adequate assistance and remedies** for women seeking to escape violent relationships, the insufficient number of adequate shelters across the State party and the frequent practice of sending victims back to their abusive partners or compelling them to part with their children;

huiselijk geweld; de beperkte toegang van vrouwen tot de rechter¹⁰¹; de geringe criminalisering van huiselijk geweld; de prevalentie van stereotypen en schadelijke praktijken¹⁰²; en het gebrek aan beschermingsmechanismen voor slachtoffers.

(e) *That the Special Prosecutor's Office for Child Protection registered 6,951 cases for the crime of **sexual abuse against children and adolescents** between 2016 and 2020; [...]* (Concluding observations on the ninth periodic report of Honduras, 31 oktober 2022, CEDAW/C/HND/CO/9)

In het rapport van 2016, waarvan de bevindingen worden herhaald in het rapport van 2022, stelde het CEDAW:

*"22. The Committee notes the continuing process of reforming the Criminal Code. It regrets, however, the **persistently high levels of domestic violence, especially against girls**. It is equally concerned about the **increasing incidence of gender-based violence against women, including the high prevalence of sexual violence**, abduction, disappearance and murder, as well as femicide. The Committee is further concerned about the **lack of sufficient preventive strategies** and about:*

(a) **Persistent impunity for acts of violence against women, sexual violence and femicide**, as well as violence against women perpetrated by State officials and the military, **notwithstanding the existence of a national plan against violence against women covering the period 2014-2022;**

(b) **The lack of clearly defined and harmonized procedures, protocols and resources to provide protection to women who are victims of gender-based violence;** [...]

(d) **Underreporting of violence against women, owing to the fear of retaliation and lack of trust in the authorities;**

(e) **The lack of standardized protocols with a gender perspective for investigating and prosecuting cases of violence against women and femicide;** [...]" (Concluding observations on the combined seventh and eighth periodic reports of Honduras, 25 november 2016, CEDAW/C/HND/CO/7-8)

¹⁰¹ "14. The Committee remains concerned about:

(a) **The lack of independence, impartiality and gender-responsiveness of the justice system** which is reinforced by insufficient resource allocation, poor infrastructure and **lack of specialized gender-based violence units and personnel**, including police officers, prosecutors and judges trained on gender issues, **resulting in a dysfunctional and corrupt judiciary and an overall culture of impunity;**

(b) **The lack of proper investigation, evidence collection and forensic facilities and capacities, which results in lengthy delays in legal proceedings and re-victimization of women;**

(c) **Legal illiteracy among many women and girls and the persistent reluctance of women to file complaints owing to judicial gender bias and discriminatory attitudes** among law enforcement personnel;

(d) **The lack of an effective witness protection programme"** (Concluding observations on the ninth periodic report of Honduras, 31 oktober 2022, CEDAW/C/HND/CO/9).

In verband met de toegang tot de rechter, zegt het CEDAW in haar **rapport van 2016 (waarvan de conclusies terugkomen in het rapport van 2022):**

"12. The Committee recognizes the resources allocated to the unit investigating violent deaths of women as a measure to improve access to justice for women. Nevertheless, the Committee is concerned about existing barriers, especially in cases of gender-based violence. It is concerned that the lack of independence and impartiality of the justice system is reinforced by insufficient resources, poor infrastructure and lack of specialized units and personnel, including police officers, prosecutors and judges trained on gender issues, resulting in a dysfunctional and corrupt judiciary and an overall culture of impunity. The Committee is also concerned about the lack of proper investigation, evidence collection and forensic facilities and capacities, which causes lengthy delays in legal proceedings and the revictimization of women. It is concerned about the reluctance of women to file complaints owing to discriminatory attitudes among law enforcement personnel. The Committee further notes with concern the lack of an effective witness protection programme and that the comprehensive victim care model is available only as a pilot programme. It also notes with regret women's lack of awareness of their rights under the Convention and their limited capacity to claim such rights, including limited access to free legal aid and to effective remedies. [...]" (Concluding observations on the combined seventh and eighth periodic reports of Honduras, 25 november 2016, CEDAW/C/HND/CO/7-8)

¹⁰² "22. The Committee remains concerned about the **persistence of deep-rooted discriminatory stereotypes** concerning the roles and responsibilities of women and men in the family and in society, which overemphasize the traditional role of women as mothers and wives, thereby undermining women's social status, autonomy, educational opportunities and professional careers, as well as **exacerbating gender-based violence against women.**" (Concluding observations on the ninth periodic report of Honduras, 31 oktober 2022, CEDAW/C/HND/CO/9)

In 2016, zegt het CEDAW in dit verband:

*"20. The Committee is concerned by the **ineffectiveness of the measures to eliminate patriarchal attitudes and entrenched discriminatory stereotypes regarding the roles and responsibilities of women and men in the family and in society**, which impede the implementation of the Convention and are a **root cause of violence against women**. The Committee is also concerned that these measures do not address intersecting forms of discrimination against women. It is equally concerned that the reliance on funding from international donors for awareness-raising campaigns, education and training programmes may have an adverse impact on the*

Over “**Refugee, returnee, internally displaced and migrant women and girls**”, zegt het CEDAW in haar slotopmerkingen:

“46. [...]. However, the Committee notes with concern:

(a) That approximately 250,000 persons are currently internally displaced in the State party, of which more than half are women and girls, **facing exposure to a heightened risk of sexual and gender-based violence;**

(b) That, in 2022, more than 72,000 Hondurans have been deported from the United States of America and Mexico and returned to the State party, and the **absence of defined and coordinated procedures, protocols, and resources to ensure their protection.**”¹⁰³

Voorts ondersteunen zowel het VN Mensenrechtencomité (hierna: HRC)¹⁰⁴ als het VN Comité voor economische, sociale en culturele rechten (hierna: CESC)¹⁰⁵ en het VN Comité tegen

sustainability of these initiatives. [...]” (Concluding observations on the combined seventh and eighth periodic reports of Honduras, 25 november 2016, CEDAW/C/HND/CO/7-8)

¹⁰³ CEDAW, Concluding observations on the ninth periodic report of Honduras, 31 oktober 2022, CEDAW/C/HND/CO/9, beschikbaar op: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2fC%2fHND%2fCO%2f9&Lang=fr

¹⁰⁴ HRC, Concluding observations on the second periodic report of Honduras, 22 augustus 2017, CCPR/C/HND/CO/2; in het bijzonder:

“Non-discrimination

10. The Committee is concerned about the discrimination experienced by women, [...]

Equal rights between men and women

12. The Committee is concerned at the limited participation of women in political and public life and, in particular, at the regulations for the implementation of the principle of parity and the mechanism for alternation in the political participation of women and men in electoral processes, which fails to ensure effective alternation in elective office (arts. 2, 3, 25 and 26).

Violence against women

14. The Committee is concerned at the high rates of violence against women, including domestic violence, and in particular at the hundreds of femicides each year, and at violence against sex workers. The Committee is equally concerned about the extremely low number of prosecutions and convictions for this type of violence, which leads to impunity for the perpetrators (arts. 2, 3, 6, 7 and 26).”

Volledige rapport beschikbaar

op: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fHND%2fCO%2f2&Lang=en

¹⁰⁵ CESC, Concluding observations on the second periodic report of Honduras, 11 juli 2016, E/C.12/HND/CO/2, in het bijzonder:

“Gender equality

23. Notwithstanding the implementation of the Second Gender Equality and Equity Plan 2010-2022, the Committee is concerned by the continued inequality between men and women, in particular in terms of access to employment, health care and social security. The Committee regrets that rural women, indigenous women and women of African descent continue to be victims of multiple and cross-sectoral discrimination, which is reflected in the high poverty rate among these groups (art. 3). [...]

Violence against women

25. The Committee is deeply concerned by the continued existence of stereotypes and attitudes that lead to violence against women and finds it regrettable that, notwithstanding the steps taken by the State party, there continues to be a climate of impunity and fear that prevents victims from reporting acts of violence (arts. 3 and 10). [...]

Right to health

51. Notwithstanding the efforts made under the National Health Plan, the Committee is concerned by the lack of financial and human resources, weak infrastructure, shortage of medicines and the poor quality and supply of health-care services, especially in remote and rural areas and for persons living on low incomes”

Volledige rapport beschikbaar op: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=E%2fC.12%2fHND%2fCO%2f2&Lang=en

Foltering (hierna: CAT)¹⁰⁶ in hun slotopmerkingen over de situatie in Honduras de problemen van discriminatie op grond van gender, het gebrek aan gelijkheid tussen vrouwen en mannen en het wijdverspreide geweld tegen vrouwen die in Honduras bestaan.

In zijn rapport geeft het CESC ook details over de behandeling van Hondurese vrouwen die na migratie terugkeren naar Honduras:

“Returning Honduran migrants

49. *While noting the passing into law of the Act for the Protection of Honduran Migrants and Their Families and the creation of the General Directorate for the Protection of Honduran Migrants, the Committee is concerned by the information received about **the lack of appropriate measures to ensure the reintegration of returning migrants back into Honduran society**, in particular the fact that many of them are obliged to work under poor employment conditions (arts. 7 and 11).¹⁰⁷*

Ook de werkgroep van de VN Mensenrechtenraad inzake discriminatie van vrouwen in recht en praktijk stelt verder dat:

“Administration and access to justice

[...] 19. *The experts note **persistent failings concerning women’s access to justice**, which is essential for the realization of all their rights and is a fundamental element of the rule of law and good governance, together with the independence, impartiality, integrity and credibility of the judiciary, the fight against impunity and corruption, and the equal participation of women in the judiciary and other law implementation mechanisms. **Many of the components of the right to access to justice are not guaranteed to most women in Honduras.***

20. *The experts also note that the justice system, including the courts and other institutions, **does not offer realistic solutions to overcome the barriers that women face in accessing justice. These obstacles occur in a context of structural discrimination and inequality**, due to factors such as gender stereotyping, discriminatory laws, intersecting discrimination, procedural and evidentiary requirements and practices, and a failure to systematically ensure that judicial mechanisms are physically,*

¹⁰⁶ CAT, *Concluding observations on the second periodic report of Honduras*, 26 augustus 2016, CAT/C/HND/CO/2: **“Gender-based violence**

45. *The Committee shares the State party’s concern about the increase in the number of women murdered in Honduras in recent years. It is particularly concerned by reports indicating a pattern of **extreme violence against women and girls**, including abductions, disappearances, torture in “mad houses” and the burial of bodies in clandestine grave sites. In addition, the State party’s delegation indicated that, in 2015 alone, 36,284 cases of domestic and family violence had been registered by specialized courts and another 2,400 cases of family violence had been registered by the criminal courts. Although the delegation stated that 96.06 per cent of the cases of sexual violence reported in 2015 had already been brought to court, the Committee remains concerned **about the low number of convictions handed down by the courts for sexual violence and other forms of violence against women during the reporting period** (arts. 2, 12, 13 and 16).”*

Volledige rapport beschikbaar op:

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT%2fC%2fHND%2fCO%2f2&Lang=en

¹⁰⁷ CESC, *Concluding observations on the second periodic report of Honduras*, 11 juli 2016, E/C.12/HND/CO/2, beschikbaar op:

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=E%2fC.12%2fHND%2fCO%2f2&Lang=en.

economically, socially and culturally accessible to all women. Furthermore, obtaining effective legal solutions requires costly legal representation, which most women in Honduras cannot afford. Although some civil society organizations and legal clinics at the public universities offer free legal assistance, they cannot cover the legal needs of most women.

21. According to the testimonies and information received, factors such as socioeconomic status, residence in rural areas, ethnicity and age strongly influence women's real possibilities of accessing effective legal remedies. [...]. Machismo, misogyny and gender stereotypes, coupled with the poverty or lack of financial independence of most women, **increase the risks to which women are exposed and prevent them from fully exercising their right to access justice**. More efforts should be made to secure effective access to justice for women. [...]

Family and cultural life

23. **Patriarchal patterns of behaviour, attitudes, expectations, beliefs and practices discriminating against and denigrating girls and women remain widespread**. It was emphasized by many interlocutors during the visit, including government officials, that there is a **culture of machismo in Honduras**. Patriarchal attitudes in the country **perpetuate inequality, as well as domestic violence and other forms of violence committed outside the home**, and limit women's participation in civil, political, economic and social life and a more egalitarian family environment. [...]

General access to health care

47. Despite the National Health Plan (2014–2018), which is aimed at improving access to health-care services, **the coverage of public health remains weak**. [...] . The privatization of health services has reduced access to health care for many women. According to the latest National Population and Health Survey, only 10 per cent of Honduran women are affiliated to the Honduran Social Security Institute, which provides health insurance. [...]

Gender-based violence against women

53. During the visit, the experts were informed that **violence against women is rampant in the country, fuelled by inequality, insecurity and impunity, and the lack of socioeconomic opportunities**. [...] The forms of violence include exploitation, psychological, physical and **sexual violence**, trafficking and femicide, as well as legally unregulated cyberviolence (e.g., cyberharassment and publication of intimate images without consent, including of public and political personalities). **The perpetrators include partners and family** and community members, as well as other private actors and State agents. **Certain groups of women are particularly vulnerable**, such as women human rights defenders, lesbian, bisexual, transgender, queer and intersex women, women engaged in sex work/prostitution, and **young girls**. According to the interlocutors met, there has been a rise in the brutality of violence, as well as the number of cases of disappearance of women. Violence has been one of the root causes of migration by women.

54. **Domestic and sexual violence are among the most reported crimes in the country, and the rate of femicide is very high.** According to data from the Monitoring Centre on Violence, 5,347 women were murdered between 2005 and 2017. While between 2014 and 2017 there were 1,944 registered cases of femicide, only 33 were tried in that period. The conviction rate has been very low.³⁴ Indeed, according to the interlocutors met, 95 per cent of femicides go unpunished. Moreover, the interlocutors were concerned at the fact that crimes are often attributed to maras (gangs), even though such murders constitute a small amount of the overall number of femicides. It appears that in such cases even less investigative effort is made.

55. **This impunity is symptomatic of a pattern of structural discrimination against women.** While the problem of impunity was obvious to all the interlocutors met, criminal justice officials mostly considered that it was often due to victims withdrawing the complaints. Little understanding was shown of **the victims' lack of trust in the system and the inadequate protection against the risks to their security that they often faced when denouncing offenders, as well the obstacles that their economic dependence on the perpetrators created in terms of pursuing legal remedies.** According to international human rights standards, the State is not absolved from the obligation to investigate serious incidents of violence if the victim withdraws the complaint: investigative efforts must be focused on all relevant evidence.

56. The Working Group notes that the Government took some measures to reduce impunity for violence against women. The Domestic Violence Act, which regulates intimate partner violence against women (when acts do not constitute criminal offences) was reformed in 2006. It provides for a range of security, protection and precautionary measures, as well as procedural rights for the victim, which is to be commended. The Criminal Code criminalizes violence within the family, femicide and sexual crimes.

57. The experts are concerned that there seems to be a **lack of clarity in the legislative framework on violence against women that can result in cases of a criminal nature being subject to civil jurisdiction only.** The interlocutors from the relevant State agencies placed significant emphasis on the preventive function of the Domestic Violence Act, but it is questionable whether civil law, which provides for community service as a sanction, does indeed fulfil this function. The 24-hour detention periods provided as a measure under this law might be **insufficient for protecting victims and preventing violence**, as noted by one of the police officers met. The experts were also informed of **delays during legal proceedings**, which jeopardized the protection of the victims. Moreover, there seems to be a **problem with respect to the implementation of protection measures.** According to international human rights standards, protection orders should be available to all victims, regardless of how the act of violence is classified, and independent of any other legal proceedings. The experts hope that all serious acts of gender-based violence are indeed treated as criminal offences, and recommend an integrated, comprehensive approach to violence against women that reflects the seriousness of the problem.

58. The experts welcome the establishment in August 2018 of the Inter-Agency Commission to Monitor Investigations into Violent Deaths of Women and Femicide, but **express concern at its lack of funding, which jeopardizes its proper functioning**. Some interlocutors expressed the need for better data collection, more investigators and an appropriate budget for the Office of the National Commissioner for Human Rights and the Ministry of Security. Moreover, a number of interlocutors pointed to problems with respect to the interpretation of the definition of femicide, [...].

59. The experts commend the Government for establishing a specialized unit for women within the Attorney General's Office and within the police and specialized courts on domestic violence, as well as for undertaking training and campaigns on gender-based violence. However, according to the information received, **these units are not properly funded or staffed, and there are only three specialized courts in the whole country**. The experts were informed that in some municipalities there is a lack of prosecutors in domestic violence cases, meaning that public defenders represent both the perpetrator and the victim, as well as a shortage of judges to supervise the execution of measures. Moreover, some victims complained of **insufficient coordination between the relevant authorities**. Concern was also expressed about changes in the rotation of judges.

60. The experts are concerned at the **low number of shelters**, of which there are only four in the whole country (see A/HRC/WG.6/22/HND/1), and their lack of resources as observed during the visit. One of the shelters was actually closed during the visit due to inability to pay rent. The Working Group urges the Government to finance the shelters and services for victims and provide support to women who leave the shelters, as they often have nowhere to go.¹⁰⁸

Bovenstaande conclusies worden bevestigd door recentere bronnen.

Wat de toegang tot de rechter, de uitvoering van de wet en de toegang tot gezondheidszorg voor slachtoffers van SGG betreft, vermeldt het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken in zijn rapport van 2023 over Honduras:

*"The government took credible steps to identify and punish officials who may have committed human rights abuses or engaged in corruption, but a **weak judicial system and corruption were major obstacles to obtaining convictions**. (...)*

*The law criminalized all forms of rape, including spousal rape and domestic or intimate partner rape and other forms of domestic and sexual violence, as well as so-called corrective rape of LGBTQI+ persons. The government considered rape a crime of public concern, and the state prosecuted suspected rapists even if survivors did not press charges. The penalties for rape ranged from nine to 13 years' imprisonment. **The law was not***

¹⁰⁸ Human Rights Council, *Visit to Honduras - Report of the Working Group on the issue of discrimination against women in law and in practice*, 8 mei 2019, A/HRC/41/33/Add.1, beschikbaar op: <https://www.undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FHRC%2F41%2F33%2FAdd.1&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>.

effectively enforced; weak public institutional structures contributed to the inadequate enforcement. (...)

*Civil society groups reported women often did not report domestic violence or withdrew charges because they feared, or were economically dependent on, the aggressor. In addition, **women experienced delays in accessing justice due to police who failed to process complaints in a timely manner or judicial system officials who deferred scheduling hearings.***
(...)

*The government did **not provide government-sponsored access to sexual and reproductive health services for survivors of sexual violence***¹⁰⁹

Dit werd recent ook benadrukt door het VN Comité tegen Foltering in zijn slotopmerkingen over Honduras:

“Of concern is the reluctance to report gender based violence and the difficulties encountered by the competent authorities in investigating and prosecuting the reported cases, a situation that hinders access to justice and adequate protection and reparation for the victims”¹¹⁰

Verslagen van landenbezoeken van de Inter-Amerikaanse Commissie voor de rechten van de mens (IACHR) bevestigen deze elementen:

*“255. During its visit in 2018, the Commission noted the **serious situation of violence faced by women in Honduras and the various forms in which it is expressed, in particular gender-based violence, sexual violence and violence against women at particular risk, and the high rates of impunity that persist in such cases.** To address this problem, the State must tackle the underlying factors of discrimination that create and exacerbate violence in a comprehensive manner, including the disparity of impacts both between genders and within genders. In this section, the IACHR conducts an analysis of the situation of observed violence, access to health services, as well as women’s labor, civil, and political rights. [...]*

*259. The IACHR remains concerned about the **prevalence of sexual violence in Honduras and the special vulnerability of women, girls and adolescents.** According to UNAH data, in 2017 there were a total of 3,105 cases of sexual crimes, with women accounting for 88.9 % (2,761) of the victims, 95% of these cases would remain unpunished.*

*261. The Commission reiterates its concern regarding the **high levels of impunity in cases of violence against women and warns that impunity enables violence and discrimination against women.** It therefore calls for due diligence in the investigation of all acts of violence against women. The Commission also calls on the State to implement comprehensive*

¹⁰⁹ US Department of State, 2023 Country Report on Human Rights Practices: Honduras, 23 april 2024, beschikbaar op: <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/honduras/>.

¹¹⁰ CAT, Concluding Observations on the third periodic report of Honduras, 27 mei 2024, CAT/C/HDN/CO/3, punt 32, beschikbaar op: <https://www.ohchr.org/en/documents/concluding-observations/catchndco3-concluding-observations-third-periodic-report-honduras>.

strategies to eradicate stereotypes and discriminatory patterns against women in order to guarantee their right to live free from violence.”¹¹¹

Over het recht op gezondheid stelt de IACHR:

*“132. The State also informed the IACHR about the progress and challenges related to the **right to health**, the access to essential medicines and treatment for the country’s most disadvantaged population groups, which is an issue of particular concern. Although the State has referred to increased investment in the public health system in 2014, 2015 and 2016,²²⁴ the IACHR is concerned about information received during its visit on the **low coverage in the country, the insufficient economic and human resources available to guarantee this right, the prevalence of inadequate infrastructure and issues related to the quality of existing health services, particularly those aimed at the population in rural areas.**”*

¹¹²

In zijn World Report 2021 wijdt Human Rights Watch een hoofdstuk aan de situatie in Honduras. Onder de titel “Sexual and Reproductive Rights, Violence Against Women” staat:

*“Women in Honduras face **high levels of gender-based violence**. The country has the second-highest rate of **femicide**—defined as the killing of a woman by a man because of her gender—in Latin America, the UN Economic Commission for Latin America and the Caribbean reports. [...] A woman is killed every 23 hours on average, the National Autonomous University of Honduras’ Violence Observatory reports. In 2018, the last year for which statistics are available, 60 percent of perpetrators were domestic partners.[...]”¹¹³*

De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties wijst in zijn mondelinge presentatie van het jaarverslag over Honduras op het volgende:

“Persistent violence, including gender violence, land conflicts and impunity are emblematic of some of the country’s most acute human rights issues.

While I note a reduction in homicides, violence and insecurity remain deep-rooted and commonplace, particularly impacting women and LGBTQ+ people. Last year, 380 violent deaths of women were registered, as well as 47 murders of LGBTQ+ people. No specialised protocols exist for criminal justice institutions to address the high rates of violence against women.”¹¹⁴

¹¹¹ INTER-AMERICAN COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, Country report, *Situation of Human Rights in Honduras*, 27 augustus 2019, OEA/Ser.LV/II. Doc.146/19, beschikbaar op: <https://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Honduras2019-en.pdf>.

¹¹² *Ibid.*

¹¹³ Human Rights Watch, *World report 2021*, “Country chapter: Honduras – Events of 2020”, beschikbaar op: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/honduras#2f0274>.

¹¹⁴ UN High Commissioner for Human Rights, “Presentation of the High Commissioner’s annual reports on Colombia, Guatemala and Honduras Oral update on the situation of human rights in Nicaragua. Presentation of the High Commissioner’s annual report on Cyprus Oral update on progress in reconciliation and accountability in Sri Lanka”, 55th Session of the Human Rights Council, 1 maart 2024, beschikbaar op: <https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2024/03/high-commissioner-presents-updates-human-rights-colombia-guatemala>.

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken wijst in zijn laatste rapport over de situatie in Honduras, dat hierboven is geciteerd, op het hoge aantal vrouwenmoorden:

“229 violent women deaths from January to June, a nearly 49 percent increase compared with the same period in 2022. The Human Rights Observatory of the Center for Women’s Rights registered 341 violent deaths of women as of October 31”¹¹⁵

International NGO Freedom House stelt in zijn verslag “Freedom in the World 2024 – Honduras” dat:

“Gender-based violence remains widespread and largely goes unpunished. Honduras has one of the world’s highest femicide rates, and these murders are rarely investigated. Some 317 femicides occurred in the first nine months of 2023 according to the Women’s Rights Center, a Honduran NGO.”¹¹⁶

Op basis van de hierboven aangehaalde objectieve en onderling overeenstemmende bronnen concludeert NANSEN dat er in Honduras geen effectieve en blijvende bescherming bestaat tegen gendergerelateerd geweld, in het bijzonder tegen huiselijk en seksueel geweld zoals in het geval van mevrouw. Deze situatie is het gevolg van lacunes in de wetgeving, het niet-handhaven van bestaande regels, een klimaat van ongelijkheid en straffeloosheid voor de daders, en beperkte toegang tot justitie voor de slachtoffers.

NANSEN merkt op dat uit de hierboven beschreven algemene context blijkt dat het onredelijk is te verwachten dat een slachtoffer van gendergerelateerd geweld, met name in een intrafamiliale context, aangifte doet tegen haar misbruiker. Mevrouw kan dus niet worden verweten dat zij niet naar haar autoriteiten is gestapt.

In een soortgelijke context van discriminatie, straffeloosheid en ineffectiviteit van de bestaande beschermingsmechanismen heeft de RvV reeds geoordeeld dat de asielautoriteiten niet van een verzoeker om internationale bescherming mogen verwachten dat deze aangifte doet bij de autoriteiten:

*“4.2.13.2 Sur ce point, le Conseil rappelle que l’examen de la question de la possibilité d’une protection effective des autorités nationales d’un demandeur d’asile nécessite la prise en compte de tous les éléments pertinents de la cause. **La circonstance que la requérante se soit ou non adressée à ses autorités constitue l’un des éléments à prendre en considération, de même que, le cas échéant, la réaction de ces dernières, mais il n’est pas le seul. Ainsi, lorsqu’il ressort des circonstances individuelles propres à l’espèce ou des informations générales fournies par les parties que toute procédure aurait été vaine ou ineffective ou qu’il n’existait aucune protection accessible, présentant des perspectives raisonnables de succès et susceptible d’offrir au demandeur d’asile le redressement de ses griefs, il ne peut être exigé de lui qu’il se soit adressé à ses autorités.**”¹¹⁷*

¹¹⁵ US Department of State, *2023 Country Report on Human Rights Practices: Honduras*, 23 april 2024, beschikbaar op: <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/honduras/>.

¹¹⁶ Freedom House, *Freedom in the World 2024 – Honduras*, 2024, beschikbaar op: <https://freedomhouse.org/country/honduras/freedom-world/2024>

¹¹⁷ RvV 20 december 2018, nr. 214.378. Zie ook : RvV 26 maart 2021, nr. 251.704, , RvV 4 mei 2021, nr. 253.968, en RvV 4 juni 2021, nr. 255.609.

6.2. Bendegeweld in Honduras

Naast discriminatie van vrouwen wordt de situatie in Honduras ook gekenmerkt door de invloed van georganiseerde misdaad¹¹⁸ en de aanwezigheid van gewapende bendes waartegen de staat machteloos lijkt te staan.

Zo stelt de IACHR in haar laatste rapport over de eerbiediging van de mensenrechten in Honduras:

*“52. For years, the Inter-American Commission has **monitored the high levels of citizen insecurity in Honduras and its effects on the effective enjoyment of human rights**. The State recognizes that in the last decade it has **been one of the most violent countries in the world**, having reached in 2011 a rate of 86.5 homicides per 100,000 inhabitants. It also indicates that **drug dealing and organized crime constitute a factor generating violence**, which have infiltrated several state institutions. [...]*

*54. As will be discussed below, the IACHR recognizes the efforts made by the State to reduce the overall homicide rate. [...] The Commission encourages the State to continue with these efforts. In particular, with respect to **areas where the same progress has not been made** -such as extortion, assaults, and illegal possession of arms- the IACHR encourages the State to implement strategies, policies, and measures to combat the respective challenges. [...]*

56. The situation of insecurity in Honduras is also evidenced in other crimes, such as robberies, assaults, extortions, rapes, drug trafficking and drug dealing, among others, most of which go unpunished.⁸⁸ During its visit, the IACHR heard from victims, family members, and civil society organizations who testified about the high levels of crime they face, and how rare it is for police agencies to investigate, file charges, let alone convict those responsible. [...]”¹¹⁹

Dit werd bevestigd in een recenter verslag van IACHR over de impact van bendegeweld op vrouwen en meisjes:

*“The IACHR notes that **the activities of criminal organizations have resulted in a range of human rights violations in the Northern Triangle countries of Central America**. These countries continue to report troubling rates of social violence, especially homicides, with figures among highest in the region and the world. (...)*

*El Salvador, Guatemala, and Honduras are harder hit by the scourge of **social violence and insecurity due to the presence and activities of members or associates of organized crime groups, especially gangs**. (...)*

In addition to illegal drug and narcotics trafficking, these groups are involved in a range of illicit activities that can include human trafficking (also known as

¹¹⁸ Voor een gedetailleerde beschrijving van de belangrijkste soorten georganiseerde misdaad in Midden-Amerika, zie: D.J. CANTOR, “The new wave: forced displacement caused by organised crime in central america and Mexico”, *Refugee Survey Quarterly*, vol. 33, N°3, 2014, pp. 34-68.

¹¹⁹ INTER-AMERICAN COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, Country report, *Situation of Human Rights in Honduras*, 27 augustus 2019, OEA/Ser.L/V/II. Doc.146/19, beschikbaar op: <https://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Honduras2019-en.pdf>.

*trafficking in persons), forced labor, sexual exploitation, and arms trafficking, as well as robbery, kidnapping, extortion, murder, and other forms of violence that pose serious human rights challenges, especially for women and girls.*¹²⁰

Meer specifiek over de relaties tussen bendegeweld en gendergerelateerd geweld stelt IACHR het volgende:

*“The IACHR notes that **gender violence against women and girls is a way for criminal groups to control entire communities**, using women’s bodies as an opportunity for violent domination to send the rest of the community a message about power, control, and submission, and as a display of power among peers in the criminal group. Thus, **violence against women is a key tool in the behavior of many criminal groups** and the perpetuation of their illicit activities that heightens the risk and vulnerability of women and girls in areas where these groups operate. The Commission notes in particular **that women in these contexts are subject to various forms of gender violence**, including sexual violence; forced marriages or unions; gender-based killings; disappearances; torture; slaverylike conditions, including criminal exploitation; forced labor; sexual servitude; and human trafficking. (...)*

Joining a gang is generally a lengthy process in which both men and women must carry out the group’s orders. Here, it is noted that while not all women and girls are forced to join pandillas or maras, in every case, joining entails violence. Within this context, three ways of joining a gang stand out: the first, commit a murder, as instructed by the group or its leader; the second, submit to a beating by the other members of the group; and third, have sex with several members or every member of the group. The last way, sexual violence, is largely reserved for women and girls. (...)

*The past decade has witnessed **an increase in particularly vicious killings of women that may be connected with the growing activities of organized crime networks** in the illegal businesses of drug and arms trafficking, trafficking in women and migrants, etc.*¹²¹

In een eerder rapport stelt IACHR:

“32. Violence and insecurity are serious problems that face Honduran society, with major implications for the enjoyment and effective exercise of human rights in the country. The homicide rate in Honduras is one of the highest in the region. [...]

33. In 2013, the homicide rate in Honduras was the highest in the world, with a rate of 79 per 100,000 inhabitants, according to figures released by the Observatory of Violence at UNAH. [...]

¹²⁰ INTER-AMERICAN COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, “The Impact of Organized Crime on Women, Girls and Adolescents in the Countries of Northern Central America”, 2023, pp. 32 & 37, beschikbaar op: https://www.oas.org/en/IACHR/jsForm/?File=en/iachr/media_center/PReleases/2023/073.asp.

¹²¹ INTER-AMERICAN COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, “The Impact of Organized Crime on Women, Girls and Adolescents in the Countries of Northern Central America”, 2023, pp. 51-52 & 57, beschikbaar op: https://www.oas.org/en/IACHR/jsForm/?File=en/iachr/media_center/PReleases/2023/073.asp.

36. According to UNODC and civil society organizations, these levels of violence that have been recorded are the **result of several factors** among which are: **the increase of organized crime and drug trafficking** following the coup, due to ineffective maintenance of law and order; the **phenomenon of gangs**; a poor legal response leading to **impunity**; corruption; and high levels of poverty and inequality. Also, according to civil society organizations, the atmosphere of insecurity is partly caused by the police force, military police, and armed forces themselves, through their illegitimate use of force and sometimes in collusion with organized crime. In this regard, during the visit several organizations made reference to a growing militarization of the country and therefore a greater military presence in the areas experiencing the most conflict. [...]

39. Over time, the **high level of violence in Honduras has generated a situation of insecurity among the population**; this is of such a magnitude that it has resulted in the widespread possession and carrying of firearms, a right that is protected under existing law. [...]

41. The **high level of violence, and the lack of results of the State's efforts to combat it**, has led in recent years to serious harm against people engaged in different sectors of society, [...]¹²²

Freedom House schrijft het volgende over Honduras:

“The homicide rate has declined in recent years, but violent crime and gang violence remain serious problems and have prompted large-scale internal displacement and migration. (...) According to a December 2023 report released by the Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED), fighting between government forces and armed groups rose by 45 percent from the first 11 months of 2022 to the same period in 2023.”¹²³

In het World Report 2021 wijdt Human Rights Watch een hoofdstuk aan de situatie in Honduras. Onder de titel “Gangs” staat:

“Gang violence is widespread in and around urban areas. Estimates of the number of active gang members range from 5,000 to 40,000. Gangs exercise territorial control over neighborhoods and **extort residents throughout the country.** They forcibly recruit children and **sexually abuse women, girls, and LGBT people.** Gangs kill, disappear, rape, or displace those who resist. Gangs, particularly the Mara Salvatrucha (MS-13) and the 18th Street Gang (Barrio 18), are **considered to be largely responsible for Honduras’ murder rate, and are infamous for extortion and drug peddling.**

Historically, governments have responded with iron-fist security strategies to combat organized crime, enacting tougher legislation and increasing police presence and mass detentions. In 2018, the government created a special force to fight gangs (Fuerza Nacional Anti Maras y pandillas). Members include officers from the police, the military, and the Attorney’s General

¹²² INTER-AMERICAN COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, Country report, *Situation of Human Rights in Honduras*, 31 december 2015, EA/Ser.L/V/II. Doc. 42/15, beschikbaar op: <https://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Honduras-en-2015.pdf>.

¹²³ Freedom House, “Freedom in the World 2024 – Honduras”, 2024, beschikbaar op: <https://freedomhouse.org/country/honduras/freedom-world/2024>.

*Office. Abuses by security forces, including alleged collusion with criminal organizations, and weak state institutions, have contributed to the persistence of gang violence.*¹²⁴

Over de situatie in Honduras zegt de Global Organised Crime Index¹²⁵:

*“In recent years, international gangs such as MS-13 and Barrio 18 have come to dominate Honduras’s criminal landscape. Both these organizations have hierarchical structures, exert considerable control over the areas in which they operate, use extreme violence and draw much of their power from the prison system. [...] Honduras’s organized-crime groups are believed to operate in collusion with the authorities at all levels – including law enforcement, ministers, majors, members of congress and even presidents. Foreign criminal organizations, mainly from Colombia and Mexico but also from El Salvador, are active in Honduras. They tend to focus on drug processing and trafficking, among other criminal activities.”*¹²⁶

Uit bovenstaande elementen blijkt dat de Hondurese staat niet in staat is mevrouw doeltreffende bescherming te bieden tegen vervolging door private actoren bij een eventuele terugkeer, na een verblijf van acht jaar in Europa.

¹²⁴ Human Rights Watch, *World report 2021*, “Country chapter: Honduras – Events of 2020”, beschikbaar op: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/honduras#2f0274>.

¹²⁵ “Based on the 2019 ENACT Organised Crime Index for Africa, the Global Organized Crime Index is a key flagship project of the Global Initiative Against Transnational Organized Crime. It is a multi-dimensional tool that assesses the level of criminality and resilience to organized crime for 193 countries along three key pillars – criminal markets, criminal actors and resilience. Developed over a two-year period, the Index draws from both quantitative and qualitative sources, and is underpinned by over 350 expert assessments and evaluations by the GI-TOC’s regional observatories.” Voor meer info, zie : <https://ocindex.net/about>

¹²⁶ Zie: <https://ocindex.net/country/honduras>

7. Conclusie

NANSEN is van mening dat de verklaringen van mevrouw, bevestigd door de informatie over de situatie in Honduras en de ter ondersteuning van haar verzoek overgelegde medische documenten, aantonen dat zij internationale bescherming nodig heeft, op basis van artikel 48/3 of 48/4 van de wet van 15 december 1980.

Mevrouw legt nieuwe elementen neer die de kans aanzienlijk groter maken dat zij in aanmerking komt voor internationale bescherming.

Als slachtoffer van seksueel en gendergerelateerd geweld (SGG) en foltering, heeft Mevrouw een bijzonder kwetsbaar profiel. Haar kwetsbare situatie wordt bevestigd door de medische en psychologische documenten die ze ter staving van haar verzoek om internationale bescherming heeft neergelegd. Om deze reden is een aangepaste beoordeling vereist van haar beschermingsnood in het kader van de bijzondere procedurele noden. Verschillende bronnen benadrukken immers de moeilijkheden die slachtoffers van foltering en SGG kunnen ondervinden om zich uit te spreken over hun ervaringen, alsook hun specifieke noden in het kader van de behandeling van hun verzoek om internationale bescherming. Dit verklaart ook de "laattijdigheid" van haar verzoek.

Bovendien vormen de folteringen (huiselijk en seksueel geweld) die mevrouw heeft ondergaan daden van vervolging in de zin van de Conventie van Genève. De wettelijke omkering van de bewijslast is van toepassing, gezien er reeds vervolging in het verleden heeft plaatsgevonden. De ernst van het gepleegde geweld en de psychologische gevolgen ervan leiden tot voortdurende vervolging en verhoogde angst, waardoor het voor mevrouw onmogelijk is naar haar land van herkomst terug te keren. Uit landinformatie blijkt dat de situatie van vrouwen in Honduras zeer moeilijk is en dat discriminatie van vrouwen wijdverspreid is.

Tenslotte toont recente landinformatie, in combinatie met drie specifieke kenmerken van mevrouw, aan waarom zij een groter risico loopt dan de rest van de Hondurese vrouwelijke bevolking om door bendes te worden vervolgd. Naast de algemene discriminatie van vrouwen wordt de situatie in Honduras namelijk ook gekenmerkt door de invloed van georganiseerde misdaad en de aanwezigheid van gewapende bendes, waartegen de staat schijnbaar machteloos staat.